

Cilvēktiesību un veselības aprūpes problemātika

Latvijas iedzīvotāju aptauja

2013.gada septembris

Saturs

Aptaujas tehniskā informācija	3
Terminu skaidrojums.....	4
Respondentu sociāldemogrāfiskais raksturojums	5
Statistiskās kļūdas novērtēšanas tabula.....	6
1. Veselības aprūpes jautājumi	7
1.1. Saskarsme ar neatliekamās medicīniskās palīdzības pakalpojumiem.....	12
1.2. Samaksa par uzņemšanas nodaļā sniegtajiem pakalpojumiem	16
1.3. Informētība par valsts apmaksātajiem veselības aprūpes pakalpojumiem	21
1.4. Saskarsme ar veselības aprūpes pakalpojumiem no iemaksas atbrīvotajām grupām.....	23
2. Informētība par Tiesībsarga biroju un tā darbības vērtējums.....	28
2.1. Uzskati par Tiesībsarga biroja darbības jomām	31
2.2. Tiesībsarga biroja darbības vērtējums.....	33
2.3. Jura Jansona darbības vērtējums.....	34
2.4. Ieteikumi Tiesībsarga biroja darbības uzlabošanai.....	35
3. Uzskati par cilvēktiesībām.....	36
3.1. Cilvēktiesību definēšana	38
3.2. Uzskati par diskriminētām sabiedrības grupām.....	42
Aptaujā izmantotā anketa	45

Aptaujas tehniskā informācija

PĒTĪJUMA VEICĒJS	Pētījumu centrs SKDS
ĢENERĀLAIS KOPUMS	Latvijas pastāvīgie iedzīvotāji vecumā no 15 līdz 74 gadiem
PLĀNOTĀS IZLASES APJOMS	1053 respondents (ģenerālajam kopumam reprezentatīva izlase)
SASNIEGTĀS IZLASES APJOMS	1053 respondents
IZLASES METODE	Stratificētā nejaušā izlase
STRATIFIKĀCIJAS PAZĪMES	Administratīvi teritoriālā
APTAUJAS VEIKŠANAS METODE	Tiešās intervijas respondentu dzīves vietās
ĢEOGRĀFISKAIS PĀRKLĀJUMS	Visi Latvijas reģioni (103 izlases punkti)
APTAUJAS VEIKŠANAS LAIKS	No 12.09.2013. līdz 26.09.2013.

SASNIEGTĀS IZLASES SALĪDZINĀJUMS AR IEDZĪVOTĀJU STATISTIKU

	Respondentu skaits izlasē (%) pirms svēršanas	Respondentu skaits izlasē (%) pēc svēršanas*	LR IeM PMLP Iedz. reģ. dati uz 21.01.13.
KOPĀ	100.0	100.0	100.0

REĢIONS

Rīga	30.5	31.5	31.5
Pierīga	18.1	17.8	17.8
Vidzeme	9.9	10.3	10.3
Kurzeme	11.9	13.1	13.1
Zemgale	13.5	12.3	12.3
Latgale	16.1	14.9	14.9

DZIMUMS

Vīrieši	44.3	47.5	47.5
Sievietes	55.7	52.5	52.5

TAUTĪBA

Latvieši	62.1	58.6	58.6
Citi	37.9	41.4	41.4

VECUMS

15 - 24 g.v.	18.1	15.7	15.7
25 - 34 g.v.	17.9	19.6	19.6
35 - 44 g.v.	16.4	18.0	18.0
45 - 54 g.v.	16.4	18.5	18.5
55 - 74 g.v.	31.1	28.2	28.2

STATUSS

Strādājošie	56.8	59.0
Nestrādājošie	43.2	41.0

IZGLĪTĪBA

Pamatizglītība	18.1	17.2
Vidējā, vidējā profesionālā	58.8	59.5
Augstākā	23.1	23.3

PILSONĪBA

LR pilsoņi	85.2	83.9
Respondenti bez LR pilsonības	14.8	16.1

Dati tika svērti pēc pazīmēm: reģions, tautība, dzimums, vecums. Atskaitē izmantoti svērti procenti un nesvērts skaits.

Projekta vadītāja	Ieva Strode
Materiālu sagatavoja	Jūlija Ponomarjova, Kristina Požaricka, Anna Ozoliņa
Aptauju vadīja	Vineta Puķe, Māra Kalniņa
Datu masīvu veidoja	Liene Līvmane

Terminu skaidrojums

IZLASE

Latvijas iedzīvotāju kopuma mikromodelis

REĢIONS

Rīga - Rīgas pilsēta

Pierīga

Pilsētas – Jūrmala

Novadi – Alojas, Ādažu, Babītes, Baldones, Carnikavas, Engures, Garkalnes, Ikšķiles, Inčukalna, Jaunpils, Kandavas, Krimuldas, Ķeguma, Ķekavas, Lielvārdes, Limbažu, Mālpils, Mārupes, Ogres, Olaines, Ropažu, Salacgrīvas, Salaspils, Saulkrastu, Sējas, Siguldas, Stopiņu, Tukuma novads.

Vidzeme

Pilsētas – Valmiera.

Novadi – Alūksnes, Amatas, Apes, Beverīnas, Burtnieku, Cesvaines, Cēsu, Ērgļu, Gulbenes, Jaunpiebalgas, Kocēnu, Līgatnes, Lubānas, Madonas, Mazsalacas, Naukšēnu, Pārgaujas, Priekuļu, Raunas, Rūjienas, Smiltenes, Strenču, Valkas, Varakļānu, Vecpiebalgas novads.

Kurzeme

Pilsētas – Ventspils, Liepāja.

Novadi – Aizputes, Alsungas, Brocēnu, Dundagas, Durbes, Grobiņas, Kuldīgas, Mērsraga, Nīcas, Pāvilostas, Priekules, Rojas, Rucavas, Saldus, Skrundas, Talsu, Vaiņodes, Ventspils novads.

Zemgale

Pilsētas – Jelgava, Jēkabpils.

Novadi – Aizkraukles, Aknīstes, Auces, Bauskas, Dobeles, Iecavas, Jaunjelgavas, Jelgavas, Jēkabpils, Kokneses, Krustpils, Neretas, Ozolnieku, Pļaviņu, Rundāles, Salas, Skrīveru, Tērvetes, Vecumnieku, Viesītes novads.

Latgale

Pilsētas – Daugavpils, Rēzekne.

Novadi – Aglonas, Baltinavas, Balvu, Ciblas, Dagdas, Daugavpils, Ilūkstes, Kārsavas, Krāslavas, Līvānu, Ludzas, Preiļu, Rēzeknes, Riebiņu, Rugāju, Vārkavas, Viļakas, Viļānu, Zilupes novads.

APDZĪVOTĀS VIETAS TIPS

Rīga – Rīgas pilsēta.

Cita pilsēta – Daugavpils, Liepāja, Jelgava, Ventspils, Rēzekne, Jūrmala, Valmiera, Jēkabpils, citas pilsētas.

Lauki – pagasti, lauku viensētas.

IZGLĪTĪBA

Pamatizglītība – respondents ar pamata vai nepabeigtu vidējo izglītību.

Vidējā, vidējā speciālā – respondents ar vispārējo vidējo, vidējo speciālo, nepabeigtu augstāko izglītību.

Augstākā – respondents ar augstāko izglītību.

NODARBINĀTĪBAS SEKTORS

Publiskais sektors – respondenti, kuri strādā valsts vai pašvaldības iestādēs vai uzņēmumos ar valsts vai pašvaldības kapitālu.

Privātais sektors – respondenti, kuri strādā uzņēmumos ar privāto kapitālu.

Nestrādā – respondenti: mājsaimnieces, pensionāri, skolēni, studenti, bezdarbnieki.

Cits – respondenti, kuriem ir gadījuma darbi, strādā apmaksātu darbu sabiedriskās organizācijās, kā arī tie respondenti, kuri nezināja konkrētu nodarbinātības sektoru.

PAMATNODARBOŠANĀS

Vadītājs – augstākā vai vidējā līmeņa vadītājs: uzņēmuma, firmas, organizācijas, nodaļas vadītājs, vadošais speciālists uzņēmumā, iestādē.

Speciālists, ierēdnis – ierēdnis vai darbinieks valsts, pašvaldību iestādē vai privātā uzņēmumā; nestrādā fizisku darbu.

Strādnieks – ierindas darbinieks rūpniecībā, celtniecībā, lauksaimniecībā, tirdzniecībā, apkalpojošajā sfērā, sabiedriskajā ēdināšanā; strādā fizisku darbu.

Zemnieks – persona, kas strādā sev piederošā lauku saimniecībā.

Individuālais darbs – pats sev darba devējs, arī profesionāls speciālists (advokāts, ārsts u.tml.), uzņēmuma īpašnieks.

Pensionārs – persona, kas ir pensijā un nestrādā algotu darbu, arī invaliditātes pensionārs.

Skolnieks, students – persona, kas mācās dienas nodaļā kādā no mācību iestādēm.

Mājsaimniece – persona, kas ir mājsaimnieks vai mājsaimniece un pašlaik nestrādā algotu darbu; arī ja atrodas bērna kopšanas atvaļinājumā.

Bezdarbnieks – persona, kas ir darba spējīgā vecumā un nekur nestrādā.

IENĀKUMU LĪMENIS

Vidējie ienākumi uz vienu ģimenes locekli mēnesī, ieskaitot visus ienākumus (algas, stipendijas, pabalstus, pensijas u.t.t.) pēc nodokļu nomaksas

Zemi – līdz Ls100

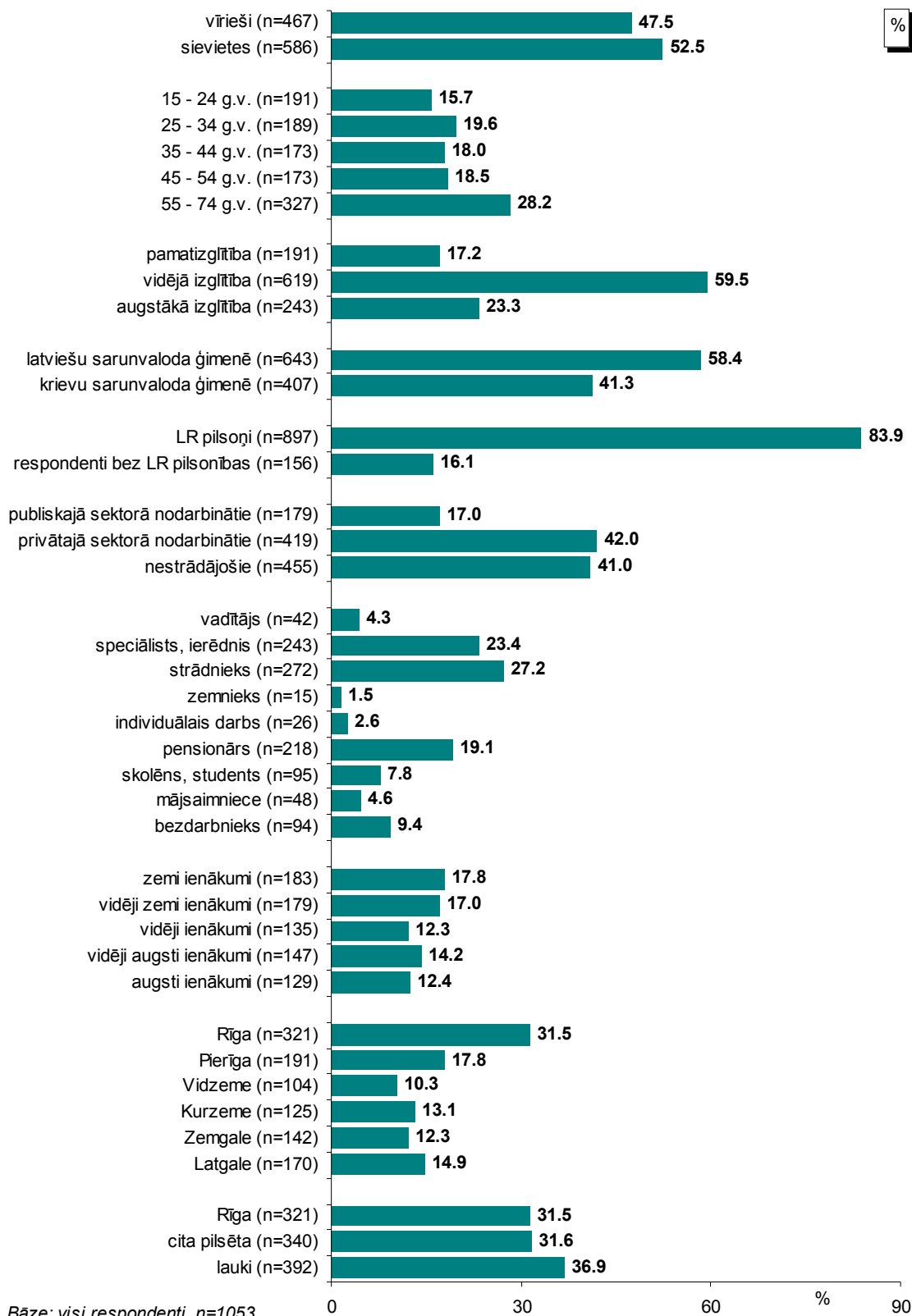
Vidēji zemi – no Ls101 līdz Ls150

Vidēji – no Ls151 līdz Ls199

Vidēji augsti – no Ls200 līdz Ls250

Augsti – Ls251 vairāk.

Respondentu sociāldemogrāfiskais raksturojums

Statistikās kļūdas novērtēšanas tabula

Pētījuma rezultātos vienmēr pastāv zināma *statistikās kļūdas* varbūtība. Analizējot un interpretējot pētījumā iegūtos rezultātus, to vajadzētu ņemt vērā. Tās atšķirības, kuras iekļaujas statistikās kļūdas robežās jeb ir mazākas par to, var uzskatīt par *nenozīmīgām*.

Statistikā kļūda tiek aprēķināta pēc sekojošās formulas :

$$SK = q \times \sqrt{\pi \times (100 - \pi) / n}$$

kur :

SK - statistiskā kļūda

q - koeficients, kas pie 95% varbūtības ir vienāds ar 1.96

π - pētījumā iegūtais respondentu atbilžu procentuālais sadalījums

n - respondentu skaits

Lai ērtāk un ātrāk noteiktu statistisko mērījuma kļūdu, ir lietderīgi izmantot statistikās kļūdas novērtēšanas tabulu.

PĒTĪJUMA REZULTĀTU STATISTISKĀS KĻŪDAS NOVĒRTĒŠANAS TABULA
(ar 95 % varbūtību)

Procentuālais atbilžu sadalījums (%)	Respondentu skaits [N] =															
	50	75	100	200	300	400	500	600	700	800	900	1000	1100	1200	1500	2000
1 vai 99	2.8	2.2	1.9	1.4	1.1	1.0	0.9	0.8	0.7	0.7	0.6	0.6	0.6	0.5	0.5	0.4
2 vai 98	3.9	3.2	2.7	1.9	1.6	1.4	1.2	1.1	1.0	1.0	0.9	0.9	0.8	0.8	0.7	0.6
4 vai 96	5.4	4.5	3.8	2.7	2.2	1.9	1.7	1.6	1.5	1.4	1.3	1.2	1.2	1.1	1.0	0.9
6 vai 94	6.6	5.4	4.7	3.3	2.7	2.3	2.0	1.9	1.8	1.7	1.6	1.5	1.4	1.3	1.2	1.0
8 vai 92	7.5	6.1	5.3	3.8	3.1	2.7	2.4	2.2	2.0	1.9	1.8	1.7	1.6	1.5	1.4	1.2
10 vai 90	8.3	6.8	5.9	4.2	3.4	2.9	2.6	2.4	2.2	2.0	2.0	1.9	1.8	1.7	1.5	1.3
12 vai 88	9.0	7.4	6.4	4.5	3.7	3.2	2.9	2.6	2.4	2.3	2.1	2.0	1.9	1.8	1.6	1.4
15 vai 85	9.9	8.0	7.0	5.0	4.0	3.5	3.1	2.9	2.6	2.5	2.3	2.2	2.1	2.0	1.8	1.6
18 vai 82	10.7	8.7	7.5	5.3	4.4	3.8	3.4	3.0	2.9	2.7	2.5	2.4	2.3	2.2	1.9	1.7
20 vai 80	11.1	9.1	7.8	5.5	4.5	3.9	3.5	3.2	3.0	2.8	2.6	2.5	2.4	2.3	2.0	1.8
22 vai 78	11.5	9.4	8.1	5.7	4.7	4.1	3.6	3.3	3.1	2.9	2.7	2.6	2.5	2.4	2.1	1.8
25 vai 75	12.0	9.8	8.5	6.0	4.9	4.2	3.8	3.5	3.2	3.0	2.8	2.7	2.6	2.5	2.2	1.9
28 vai 72	12.5	10.2	8.8	6.2	5.1	4.4	3.9	3.6	3.3	3.1	2.9	2.8	2.7	2.5	2.3	2.0
30 vai 70	12.7	10.4	9.0	6.4	5.2	4.5	4.0	3.7	3.4	3.2	3.0	2.8	2.7	2.6	2.3	2.0
32 vai 68	12.9	10.6	9.1	6.5	5.3	4.6	4.1	3.7	3.5	3.2	3.1	2.9	2.8	2.6	2.4	2.1
35 vai 65	13.2	10.8	9.4	6.6	5.4	4.7	4.2	3.8	3.5	3.3	3.1	3.0	2.8	2.7	2.4	2.1
40 vai 60	13.6	11.1	9.6	6.8	5.5	4.8	4.3	3.9	3.6	3.4	3.2	3.0	2.9	2.8	2.5	2.2
45 vai 55	13.8	11.3	9.8	6.9	5.6	4.9	4.4	4.0	3.7	3.5	3.3	3.1	2.9	2.8	2.5	2.2
50 vai 50	13.9	11.3	9.8	6.9	5.7	4.9	4.4	4.0	3.7	3.5	3.3	3.1	3.0	2.8	2.5	2.2

Lai noteiktu statistisko mērījuma kļūdu, ir jāzina nesvērts respondentu skaits attiecīgajā grupā un rezultāts procentos. Izmantojot šos lielumus, tabulas attiecīgajā iedaļā var atrast statistiskās mērījuma kļūdas robežas + / - procentos ar **95% varbūtību**.

Piemēram, ja pētījuma rezultātā no visiem aptaujātajiem Latvijas iedzīvotājiem (respondentu skaits n=1053) 15.5% norādīja, ka pēdējo 2 gadu laikā ir saņēmuši neatliekamās medicīniskās palīdzības brigādes pakalpojumus, tad ar 95% varbūtību mēs varam teikt, ka statistiskā mērījuma kļūda šeit ir + / - 2.1% robežās. No tā izriet, ka pēdējo 2 gadu laikā neatliekamās medicīniskās palīdzības brigādes pakalpojumus ir saņēmuši no 13.4% līdz 17.6% respondentu.

1. Veselības aprūpes jautājumi

2013.gada septembrī veiktajā Latvijas iedzīvotāju aptaujā respondentiem tika uzdoti ar veselības aprūpes pakalpojumiem saistīti jautājumi – tika jautāts par respondentu un viņu ģimenes locekļu saskarsmi ar neatliekamās medicīniskās palīdzības pakalpojumiem, samaksu par tiem un uzņemšanas nodaļā sniegtajiem pakalpojumiem, kā arī par saskarsmi ar veselības aprūpes pakalpojumiem no iemaksas atbrīvotajām grupām un ar to saistītām problēmām.

1.1. Saskarsme ar neatliekamās medicīniskās palīdzības pakalpojumiem

Saskaņā ar pētījuma datiem 16% aptaujāto norādīja, ka pēdējo divu gadu laikā ir paši saņēmuši neatliekamās medicīniskās palīdzības brigādes pakalpojumu. Vēl 23% minēja, ka to ir saņēmuši viņu ģimenes locekļi. Gandrīz 2/3 (62%) atbildēja, ka pēdējo divu gadu laikā ātrās medicīniskās palīdzības pakalpojumus nav saņēmuši ne paši, ne viņu ģimenes locekļi.

Jāatzīmē, ka no cilvēkiem, kuru ģimenē ir cilvēki, kam pienākas bezmaksas medicīniskie pakalpojumi (pašiem respondentiem vai viņu ģimenes locekļiem), neatliekamo medicīnisko palīdzību pēdējo divu gadu laikā ir saņēmis 41%, bet no tiem, kuru ģimenē tādu cilvēku nav, – kopumā 33%. Raksturojot atbildes atkarībā no tā, vai pašiem respondentiem vai viņu ģimenes locekļiem, kuri ietilpst no iemaksām atbrīvotajās kategorijās, ir bijusi nepieciešamība pēc medicīniskajiem pakalpojumiem, jāsecina, ka no tiem, kuriem tāda nepieciešamība ir bijusi, 53% pēdējo divu gadu laikā ir saņēmuši neatliekamās medicīniskās palīdzības pakalpojumus. Tiesa, jāpiebilst, ka 44% respondentu, kuri ir atbrīvoti no iemaksām par veselības aprūpes pakalpojumiem un kuriem bija nepieciešami medicīniskie pakalpojumi, norādīja, ka neatliekamo medicīnisko palīdzību nav saņēmuši.

Respondenti, kuriem ir 55 gadi un vairāk, aptaujātie ar krievu sarunvalodu ģimenē, iedzīvotāji bez LR pilsonības, nestrādājošie, cilvēki, kas strādā vadošos amatos, pensionāri, pētījuma dalībnieki ar vidēji zemiem vai vidējiem ienākumiem, kā arī Latgalē dzīvojošie biežāk nekā caurmērā atbildēja, ka pēdējo divu gadu laikā paši ir saņēmuši neatliekamās medicīniskās palīdzības brigādes pakalpojumu.

To, ka neatliekamās medicīniskās brigādes pakalpojumu ir saņēmis kāds ģimenes loceklis, biežāk nekā caurmērā norādīja respondenti no 15 līdz 24 gadiem un no 35 līdz 44 gadiem, aptaujātie, kuri ģimenē galvenokārt sarunājas krievu valodā, vadītāji, ierēdņi, speciālisti, māsasaimnieces un iedzīvotāji ar zemiem ienākumiem, kā arī Zemgalē dzīvojošie.

1.2. Samaksa par uzņemšanas nodaļā sniegtajiem pakalpojumiem

Respondentiem, kuri paši vai kuru ģimenes locekļi, kas dzīvo kopā ar viņiem, pēdējo divu gadu laikā bija saņēmuši neatliekamo medicīnisko palīdzību, jautāja, vai viņiem par to bija jāmaksā.

Pētījums: Cilvēktiesību un veselības aprūpes problemātika

Katrs desmitais (10%) norādīja, ka bija jāmaksā par sniegto medicīnisko palīdzību. To, ka bija jāmaksā par nepamatotu neatliekamās medicīniskās palīdzības izsaukumu, atzīmēja 4%. Vairākums (81%) respondentu minēja, ka par sniegtajiem pakalpojumiem nebija jāmaksā.

Biežāk nekā caurmērā to, ka bija jāmaksā par pašam vai kādam ģimenes loceklim sniegto neatliekamo medicīnisko palīdzību, norādīja respondenti vecumā no 25 līdz 34 gadiem, cilvēki, kuri strādā individuālo darbu, bezdarbnieki, aptaujātie ar augstiem ienākumiem, Vidzemes un Zemgales iedzīvotāji, kā arī laukos dzīvojošie.

To, ka bija jāmaksā par nepamatotu neatliekamās medicīniskās palīdzības izsaukumu, biežāk nekā caurmērā norādīja aptaujātie, kuriem ir 25 līdz 34 gadi, publiskajā sektorā nodarbinātie, pašnodarbinātie, kā arī skolēni, studenti.

Sievietes, iedzīvotāji vecumā no 35 līdz 44 gadiem un tie, kuri ir vecāki par 55 gadiem, publiskajā sektorā nodarbinātie, vadītāji, ierēdņi un speciālisti, zemnieki, pensionāri, mājsaimnieces, pētījuma dalībnieki ar vidēji zemiem vai vidēji augstiem ienākumiem un Rīgā dzīvojošie caurmērā biežāk atbildēja, ka par neatliekamās medicīniskās palīdzības pakalpojumiem nav bijis jāmaksā.

Savukārt jautāti, vai bija jāmaksā par uzņemšanas nodaļā sniegtajiem pakalpojumiem, gadījumā, ja pacients tika aizvests uz slimnīcu, 39% norādīja, ka pacients tika aizvests uz slimnīcu, bet maksāt par uzņemšanas nodaļā sniegtajiem pakalpojumiem nenācās, 1/4 (20%) atbildēja, ka samaksa tika prasīta, bet aptuveni 1/3 (34%) no tiem, kuri pēdējo divu gadu laikā saņēma neatliekamo medicīnisko palīdzību, minēja, ka pacients netika aizvests uz slimnīcu.

Analizējot sociāldemogrāfisko grupu atbildes, var secināt, ka to, ka uzņemšanas nodaļā maksa par pašam vai kādam ģimenes loceklim sniegtajiem pakalpojumiem netika prasīta, biežāk nekā caurmērā atzīmēja respondenti vecumā no 25 līdz 34 gadiem un no 45 līdz 54 gadiem, aptaujātie ar latviešu sarunvalodu ģimenē, publiskajā sektorā strādājošie, strādnieki, pensionāri, mājsaimnieces, aptaujas dalībnieki ar zemiem vai vidēji zemiem ienākumiem, kā arī Pierīgas, Zemgales un Latgales iedzīvotāji.

To, ka par uzņemšanas nodaļā sniegtajiem pakalpojumiem bija jāmaksā, biežāk nekā caurmērā norādīja vīrieši, jaunieši vecumā no 15 līdz 24 gadiem un respondenti vecumā no 35 līdz 44 gadiem, aptaujātie ar pamatizglītību, iedzīvotāji bez LR pilsonības, zemnieki, skolēni, studenti, bezdarbnieki, Rīgas, Kurzemes un Zemgales iedzīvotāji.

Respondentiem, kuriem tika prasīta samaksa par uzņemšanas nodaļā sniegtajiem pakalpojumiem, lūdza detalizētāk raksturot, par kādiem veselības aprūpes pakalpojumiem tika prasīta samaksa.

Aptuveni puse (52%) atbildēja, ka samaksa tika prasīta par veiktajiem diagnostiskajiem izmeklējumiem (ultrasonogrāfiju, magnētisko rezonansi u.tml.). Retāk tika atzīmēts, ka jāmaksā bija par veiktajām analīzēm (42%) un ārstu-speciālistu konsultācijām (33%). Jāmin, ka 8% norādīja, ka viņiem tika prasīta samaksa par transportēšanu.

Pētījums: Cilvēktiesību un veselības aprūpes problemātika

Aptaujas dalībniekiem, kuri norādīja, ka no viņiem tika prasīta samaksa par uzņemšanas nodaļā sniegtajiem pakalpojumiem, jautāja arī, cik liela naudas summa no viņiem tika prasīta. Nedaudz mazāk kā puse (47%) norādīja, ka tika prasīts līdz 10 latiem. Summu robežās no 10 līdz 20 latiem nācās samaksāt 32%, bet 16% par sniegtajiem pakalpojumiem tika prasīti vairāk nekā 20 lati.

1.3. Informētība par valsts apmaksātajiem veselības aprūpes pakalpojumiem

Pētījuma ietvaros tika noskaidroti arī iedzīvotāju uzskati par to, kas, viņuprāt, ietilpst valsts apmaksātajos veselības aprūpes pakalpojumos.

Visbiežāk tika atzīmēts, ka valsts apmaksātajos veselības aprūpes pakalpojumos ietilpst medicīniskie pakalpojumi atbrīvotajām kategorijām (73%). Aptuveni 2/3 (64%) uzskatīja, ka valsts apmaksā neatliekamās medicīniskās palīdzības brigādes pakalpojumus, bet 44% atzīmēja arī neatliekamo medicīnisko palīdzību stacionārā (uzņemšanas nodaļā).

Medicīnisko palīdzību atbrīvotajām kategorijām par valsts apmaksātu veselības aprūpes pakalpojumu biežāk nekā caurmērā uzskatīja sievietes, zemnieki, pašnodarbinātie, grupas ar vidēji zemiem un vidējiem ienākumiem, Vidzemē un Zemgalē dzīvojošie.

To, ka valsts apmaksātajos veselības aprūpes pakalpojumos ietilpst neatliekamās medicīniskās palīdzības brigādes pakalpojumi, biežāk nekā caurmērā pašnodarbinātie un Latgales iedzīvotāji.

Savukārt to, ka valsts apmaksā neatliekamo medicīnisko palīdzību stacionārā biežāk nekā caurmērā norādīja respondenti, kuriem ir 55 gadi un vairāk, pensionāri, kā arī Vidzemē dzīvojošie.

Jānorāda, ka respondenti, kuriem ir no 45 līdz 54 gadiem, aptaujātie ar augstāko izglītību, publiskajā sektorā nodarbinātie, vadītāji, ierēdņi, speciālisti, aptaujas dalībnieki ar vidēji augstiem vai augstiem ienākumiem un Rīgā aptaujātie biežāk nekā caurmērā atzīmēja visus sarakstā iekļautos pakalpojumus.

1.4. Saskarsme ar veselības aprūpes pakalpojumiem no iemaksas atbrīvotajām grupām

Veiktajā pētījumā respondentiem lūdza atbildēt uz jautājumiem, kas ir saistīti ar veselības aprūpes pakalpojumiem no iemaksas atbrīvotajām grupām.

Kā liecina aptaujas rezultāti, aptuveni 1/3 (31%) respondentu ģimenē ir bērni līdz 18 gadu vecumam. Citas kategorijas tika nosauktas retāk – 5% respondentu ģimenē ir personas, kam piešķirts trūcīgā statuss, 2% - pirmās grupas invalīdi, 1% - politiski represētās personas, Nacionālās pretošanās kustības dalībnieki vai Černobiļas atomelektrostacijas avārijas seku likvidācijā cietušās personas, 1% - psihiski slimas personas (saņemot psihiatrisko ārstēšanu), 1% - personas, kuras saņem paliatīvo aprūpi, un vēl 1% norādīja, ka ir kāda cita grupa. To, ka ģimenē nav personu, kam pienākas bezmaksas veselības aprūpes pakalpojumi, atzīmēja 56%.

Pētījums: Cilvēktiesību un veselības aprūpes problemātika

Jāatzīmē, ka biežāk nekā caurmērā to, ka ģimenē ir bērni vecumā līdz 18 gadiem, norādīja sievietes, respondenti, kuriem ir no 15 līdz 44 gadiem, iedzīvotāji ar pamatizglītību, privātajā sektorā strādājošie, speciālisti, ierēdņi, zemnieki, aptaujātie ar individuālo darbu, skolēni, studenti un mājsaimnieces, pētījuma dalībnieki ar zemiem ienākumiem, kā arī Pierīgas, Kurzemes un Zemgales iedzīvotāji.

Savukārt caurmērā biežāk to, ka ģimenē ir personas, kam piešķirts trūcīgā statuss, atzīmēja bezdarbnieki un respondenti ar zemiem ienākumiem.

Pētījuma dalībnieki, kuriem ir 45 gadi un vairāk, aptaujātie ar vidējo izglītību, respondenti bez LR pilsonības, pensionāri, iedzīvotāji ar vidējiem, vidēji augstiem vai augstiem ienākumiem, kā arī Rīgā dzīvojošie biežāk nekā caurmērā norādīja, ka viņu ģimenē nav cilvēku, kuriem pienākas bezmaksas medicīniskie pakalpojumi.

Respondentiem, kuri norādīja, ka viņu ģimenē ir personas, kam pienākas bezmaksas veselības aprūpes pakalpojumi, tika lūgts detalizētāk raksturot saskarsmi ar veselības aprūpes sistēmu.

Atbildot uz jautājumu „*Sakiet, lūdzu, vai pēdējo 2 gadu laikā Jūsu ģimenes locekļiem, kas pieder šīm grupām, ir bijusi nepieciešamība pēc medicīniskajiem pakalpojumiem? Ja jā, lūdzu, norādiet, kurām grupām piederīgajām personām?*”, 100% respondentu, kuru ģimenē ir personas, kas saņem paliatīvo aprūpi, norādīja, ka pēdējo divu gadu laikā nepieciešamība pēc medicīniskiem pakalpojumiem šīm personām ir bijusi. To, ka medicīniskie pakalpojumi bija nepieciešami attiecīgās grupas cilvēkiem, minēja arī 87% respondentu, kuru ģimenē ir pirmās grupas invalīdi, 81% - kuru ģimenē ir politiski represētas personas, Nacionālās pretošanās kustības dalībnieki vai Černobiļas atomelektrostācijas avārijas seku likvidācijā cietušas personas. To atzīmēja arī 78% par personām, kam piešķirts trūcīgā statuss, 75% - par psihiski slimām personām. Jāpiebilst, ka to, ka pēdējo divu gadu laikā ir bijuši nepieciešami medicīniskie pakalpojumi, salīdzinoši retāk atzīmēja respondenti, kuru ģimenē ir bērni vecumā līdz 18 gadiem (55%).

Runājot par problēmām, saņemot medicīnisko pakalpojumu, kas radās respondentiem, kuru ģimenē ir attiecīgās grupas cilvēki, kuriem pienākas bezmaksas veselības aprūpes pakalpojumi, visbiežāk (par visām grupām) respondenti atzina, ka nekādu problēmu ar medicīnisko pakalpojumu saņemšanu bez maksas nebija (52%-86%).

Analizējot atbildes detalizētāk, var secināt, ka 8% respondentu, kuriem ģimenē ir bērni līdz 18 gadiem, kuriem pēdējo divu gadu laikā bija nepieciešamība pēc veselības aprūpes pakalpojumiem, minēja, ka pakalpojums bija jāgaida vairāk kā mēnesis, 3% atzīmēja, ka valsts apmaksātais veselības aprūpes pakalpojums netika piedāvāts un vēl 2% atbildēja, ka tika sniegts maksas pakalpojums, bet par samaksas nepieciešamību tika paziņots pēc tā saņemšanas.

Aptuveni 1/5 (18%) respondentu, kuru ģimenē ir personas, kam piešķirts trūcīgā statuss, kam bija nepieciešami veselības aprūpes pakalpojumi, minēja, ka pakalpojums bija jāgaida vairāk par mēnesi. Vēl aptuveni 1/10 (9%) atzina, ka valsts apmaksātais veselības aprūpes pakalpojums netika piedāvāts, bet 2% tika sniegts maksas pakalpojums, par samaksu informējot pēc tā saņemšanas.

Pētījums: Cilvēktiesību un veselības aprūpes problemātika

Raksturojot problēmas, ar kurām saskārās, 20% respondentu, kuru ģimenē ir pirmās grupas invalīdi, kuriem bija nepieciešama medicīniskā palīdzība, atzina, ka nepieciešamais pakalpojums par valsts naudu netika piedāvāts. 15% norādīja, ka bija jāgaida vairāk nekā mēnesis, 14% - ka tika sniegts maksas pakalpojums, bet 5% minēja arī, ka šāds veselības aprūpes pakalpojums Latvijā vispār netiek piedāvāts.

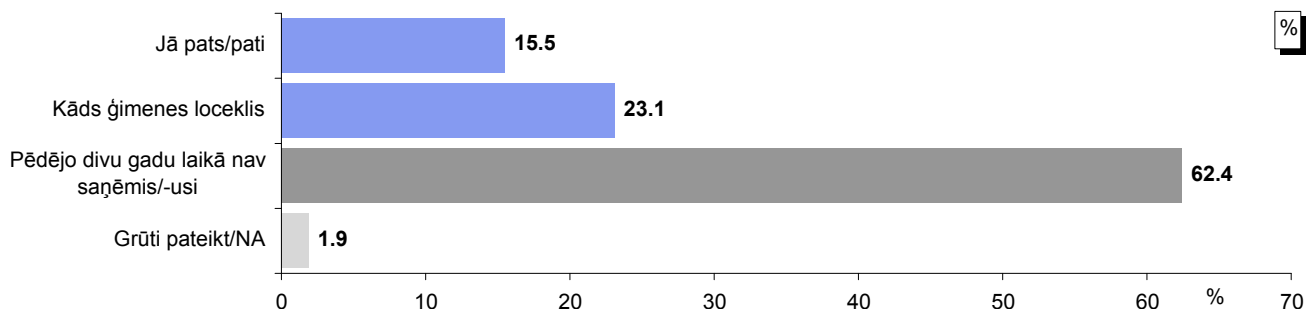
To, ka bija jāgaida vairāk nekā mēnesis, lai saņemtu nepieciešamo pakalpojumu, atzīmēja arī 10% respondentu, kuriem ģimenē ir politiski represētās personas, Nacionālās pretošanās kustības dalībnieki vai Černobiļas atomelektrostacijas avārijas seku likvidācijā cietušās personas, kam pēdējo divu gadu laikā bija nepieciešams kāds veselības aprūpes pakalpojums.

Savukārt no respondentiem, kuriem ģimenē ir psihiski slimas personas, kas saņem psihiatrisko ārstēšanu, 11% atbildēja, ka tika sniegts maksas pakalpojums, par samaksas nepieciešamību informējot pēc tā saņemšanas.

1. Veselības aprūpes jautājumi

1.1. Saksarsme ar neatliekamās medicīniskās palīdzības pakalpojumiem

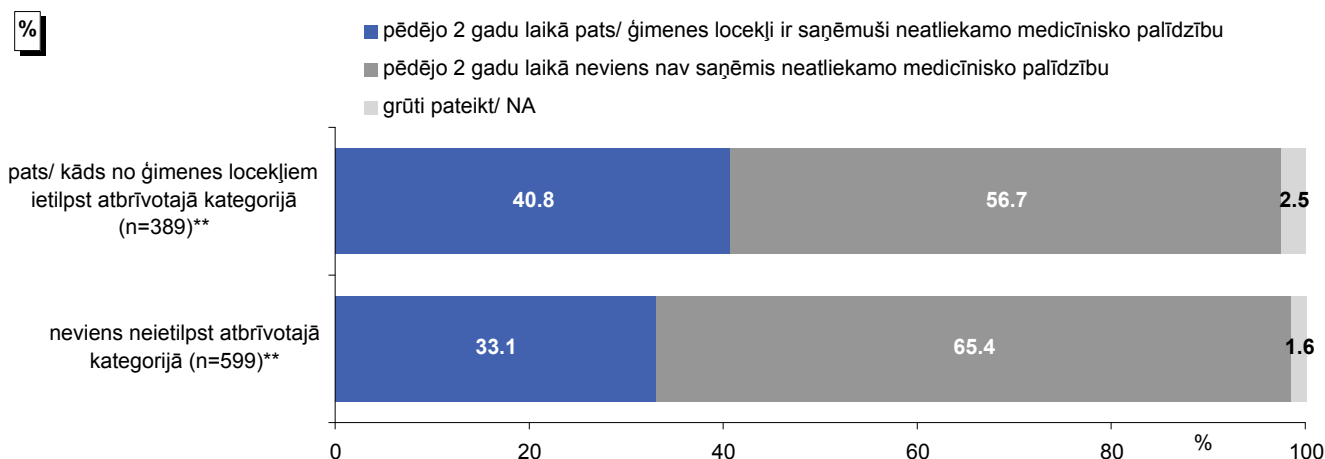
"Vai pēdējo 2 gadu laikā Jūs vai kāds no Jūsu ģimenes locekļiem, kas dzīvo kopā ar Jums, ir saņēmis neatliekamās medicīniskās palīdzības brigādes pakalpojumu?"

Bāze: visi respondenti, n=1053

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

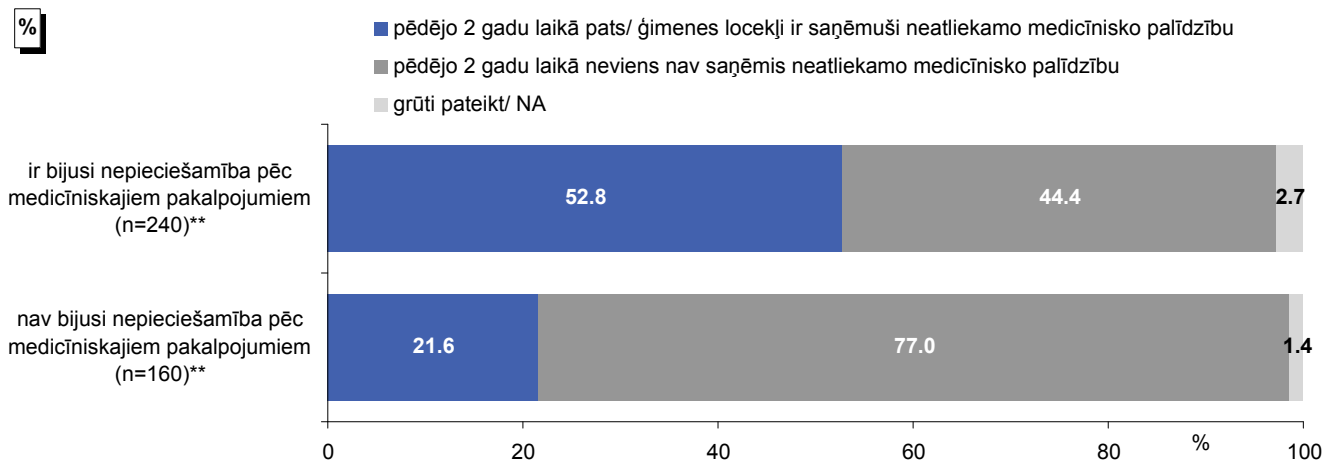
Atbildes atkarībā no tā, vai ģimenē ir cilvēki, kam pienākas bezmaksas medicīnas pakalpojumi

Bāzes: visi respondenti

**Atbildes uz jautājumu "Sakiet, lūdzu, vai Jūsu ģimenē (t.i., Jūs vai kāds no ģimenes locekļiem, kas dzīvo kopā ar Jums) ir vai pēdējo 2 gadu laikā ir bijuši cilvēki, kas pieder kādai no grupām, kam pienākas bezmaksas medicīnas pakalpojumi – t.i., saskaņā ar normatīvajiem aktiem šos pakalpojumus pilnībā apmaksā valsts? Ja jā, lūdzu, norādiet, kurām grupām piederuši cilvēki ir Jūsu ģimenē!"

Atbildes atkarībā no tā, vai kādām no atbrīvotajām grupām ir bijusi nepieciešamība pēc medicīniskajiem pakalpojumiem

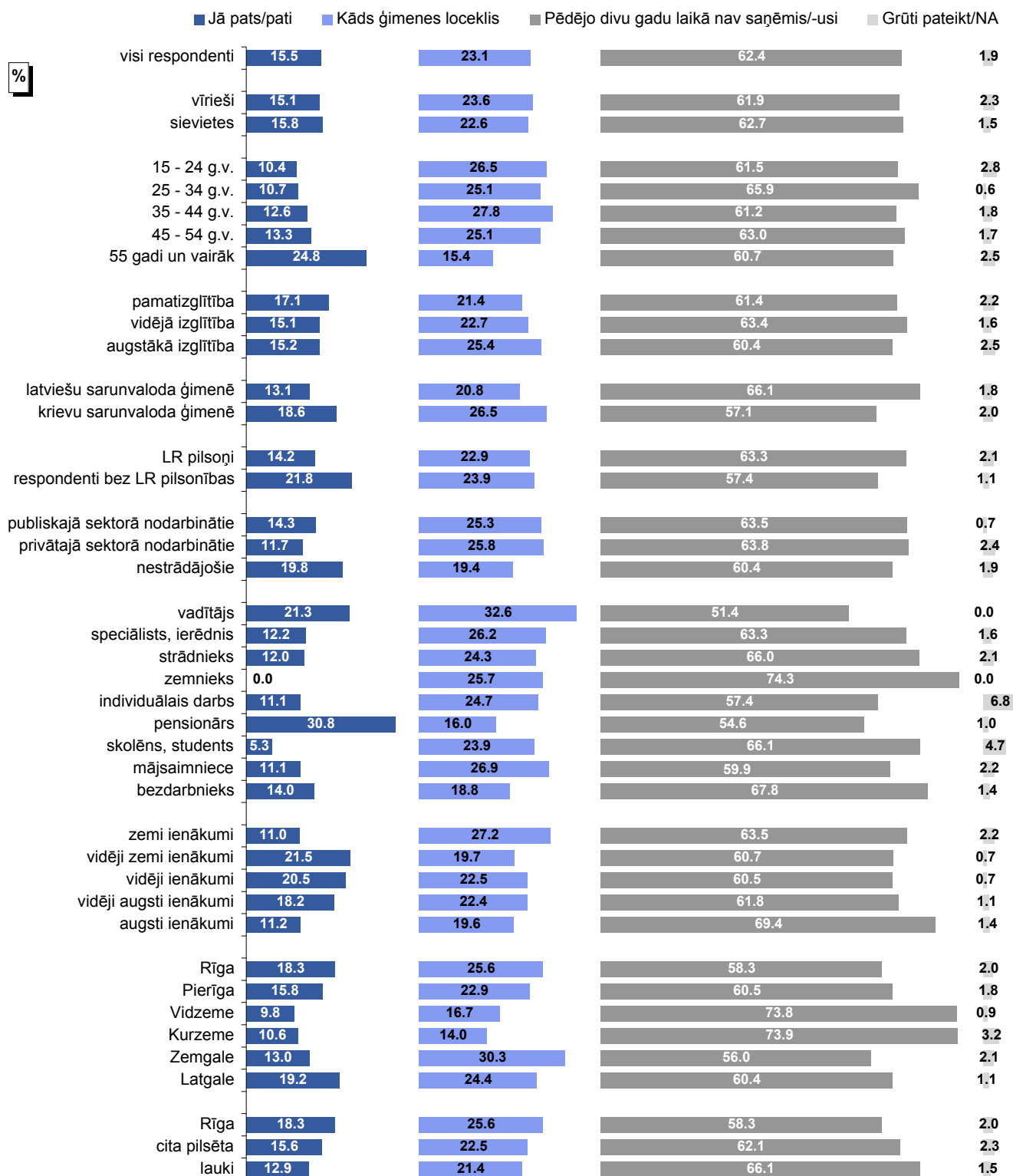
Bāzes: visi respondenti

**Atbildes uz jautājumu "Sakiet, lūdzu, vai pēdējo 2 gadu laikā Jūsu ģimenes locekļiem, kas pieder šīm grupām, ir bijusi nepieciešamība pēc medicīniskajiem pakalpojumiem? Ja jā, lūdzu, norādiet, kurām grupām piederīgajām personām?"

Pētījums: Cilvēktiesību un veselības aprūpes problemātika

"Vai pēdējo 2 gadu laikā Jūs vai kāds no Jūsu ģimenes locekļiem, kas dzīvo kopā ar Jums, ir saņēmis neatliekamās medicīniskās palīdzības brigādes pakalpojumu?"

Atbildes sociāldemogrāfiskajās grupās

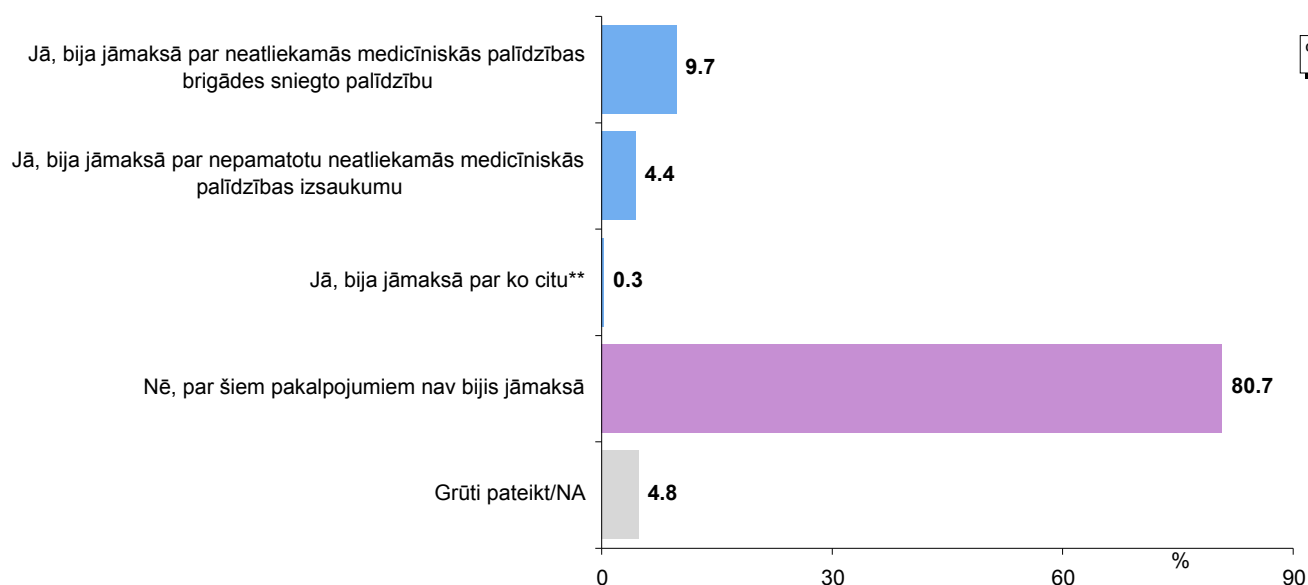

Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko profilu 5.lpp

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

Pētījums: Cilvēktiesību un veselības aprūpes problemātika

"Vai par neatliekamās medicīniskās palīdzības brigādes sniegtiem pakalpojumiem bija jāmaksā?"

Bāze: respondenti, kuri paši vai kuru ģimenes locekļi pēdējo 2 gadu laikā ir saņēmuši neatliekamās medicīniskās palīdzības brigādes pakalpojumu, n=379

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

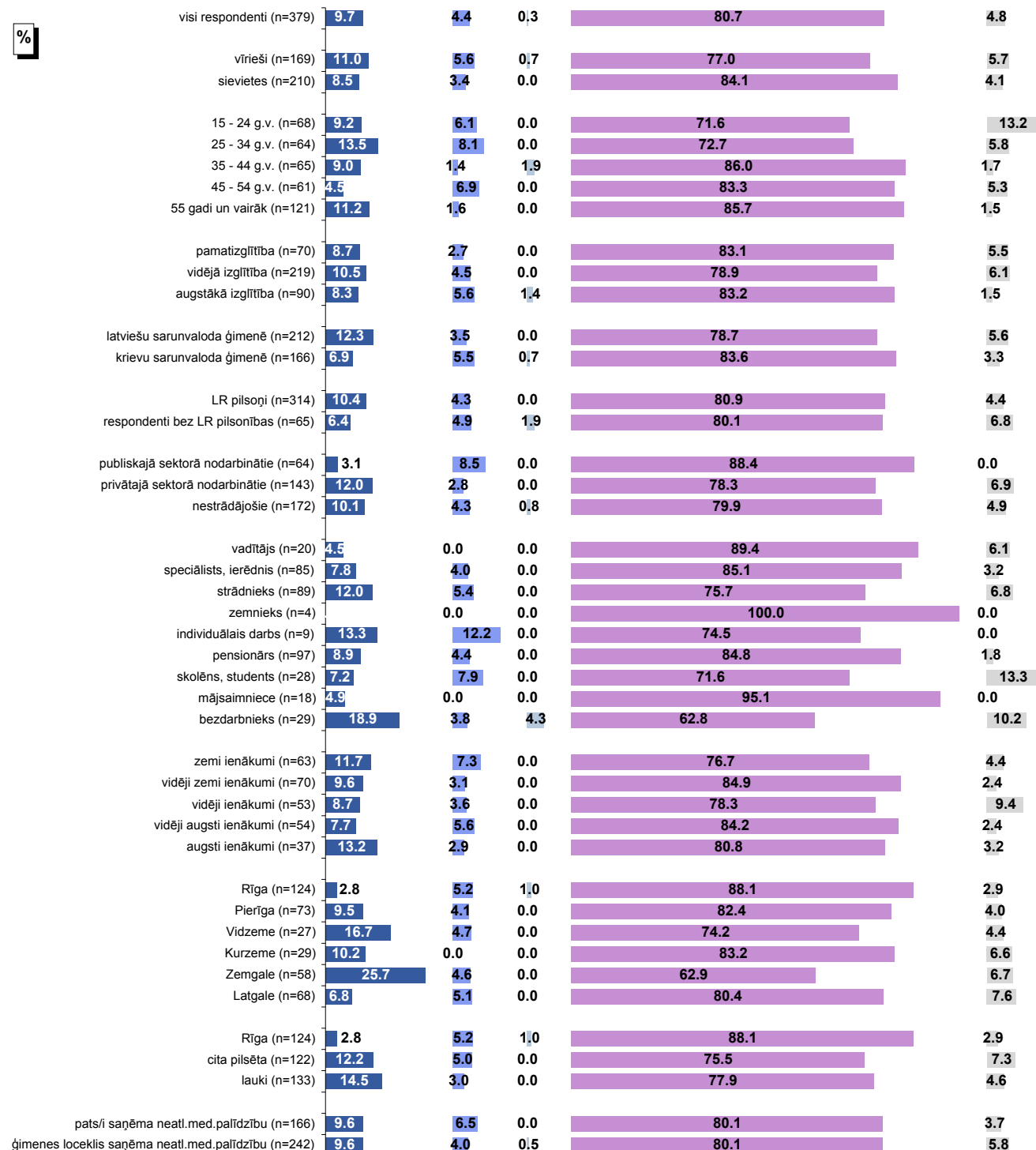
**Kategorijā "Jā, bija jāmaksā par ko citu" ietilpst: "lai aizvestu uz Stradiņa slimnīcu, jo gribēja vest uz Gaiļezeri" (minēts 1 reizi).

Pētījums: Cilvēktiesību un veselības aprūpes problemātika

"Vai par neatliekamās medicīniskās palīdzības brigādes sniegtiem pakalpojumiem bija jāmaksā?"

Atbildes sociāldemogrāfiskajās grupās

- Jā, bija jāmaksā par neatliekamās medicīniskās palīdzības brigādes sniegto palīdzību
- Jā, bija jāmaksā par nepamatotu neatliekamās medicīniskās palīdzības izsaukumu
- Jā, bija jāmaksā par ko citu
- Nē, par šiem pakalpojumiem nav bijis jāmaksā
- Grūti pateikt/NA

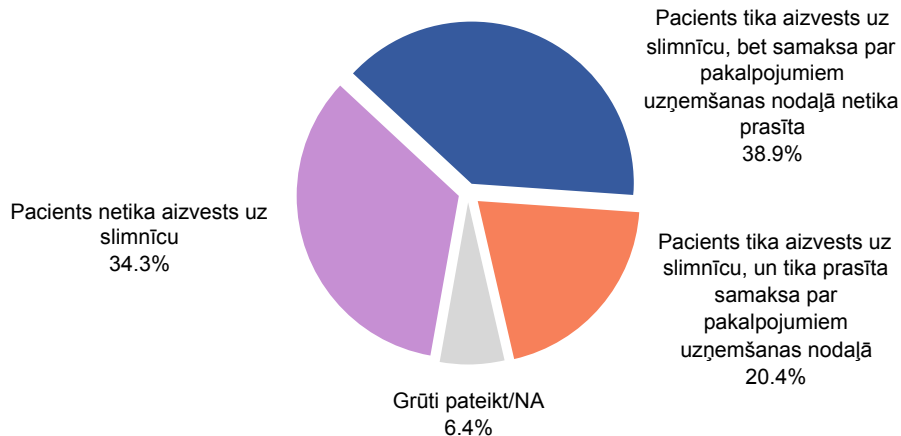

Bāzes: respondenti, kuri paši vai kuru ģimenes locekļi pēdējo 2 gadu laikā ir saņēmuši neatliekamās medicīniskās palīdzības brigādes pakalpojumu

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

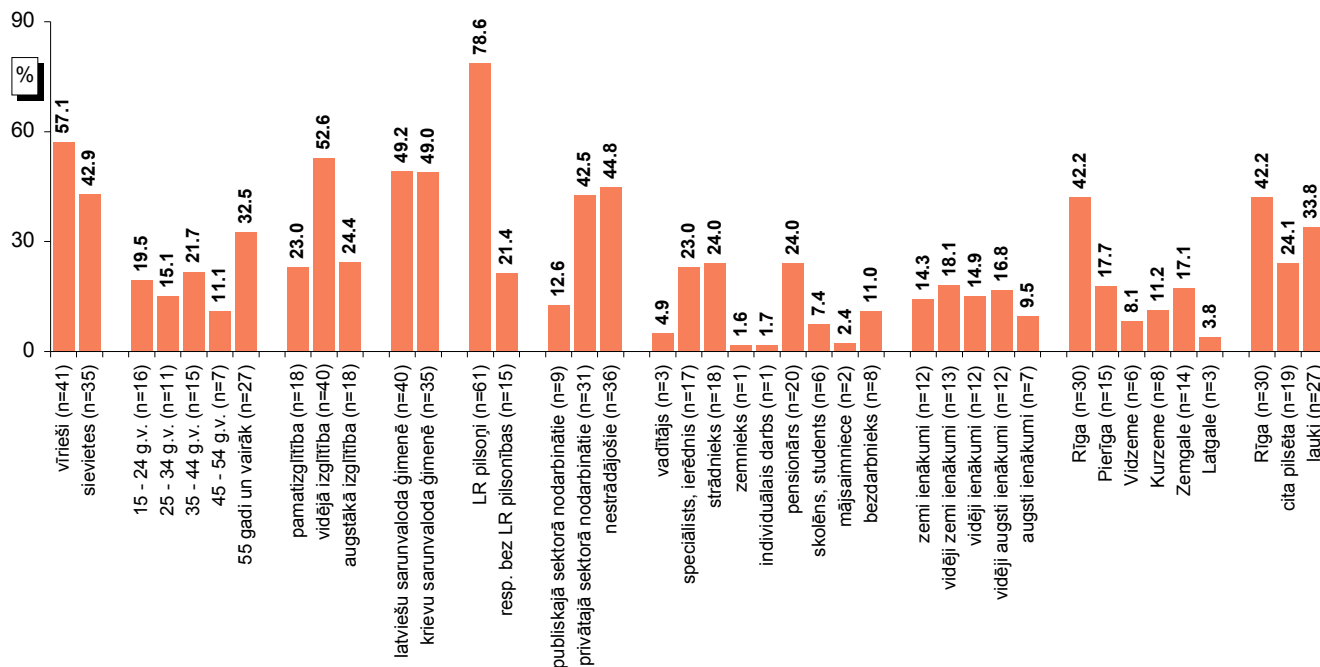
1.2. Samaksa par uzņemšanas nodaļā sniegtajiem pakalpojumiem

"Ja pacients tika aizvests uz slimnīcu ar neatliekamās medicīniskās palīdzības mašīnu, vai, atstājot slimnīcu (uzņemšanas nodaļu), tika prasīta samaksa par uzņemšanas nodaļā sniegtajiem veselības aprūpes pakalpojumiem?"

Bāze: respondenti, kuri paši vai kuru ģimenes locekļi pēdējo 2 gadu laikā ir saņēmuši neatliekamās medicīniskās palīdzības brigādes pakalpojumu, n=379

Atbildes "Pacients tika aizvests uz slimnīcu, un tika prasīta samaksa par pakalpojumiem uzņemšanas nodaļā" raksturojums sociāldemogrāfiskajās grupās

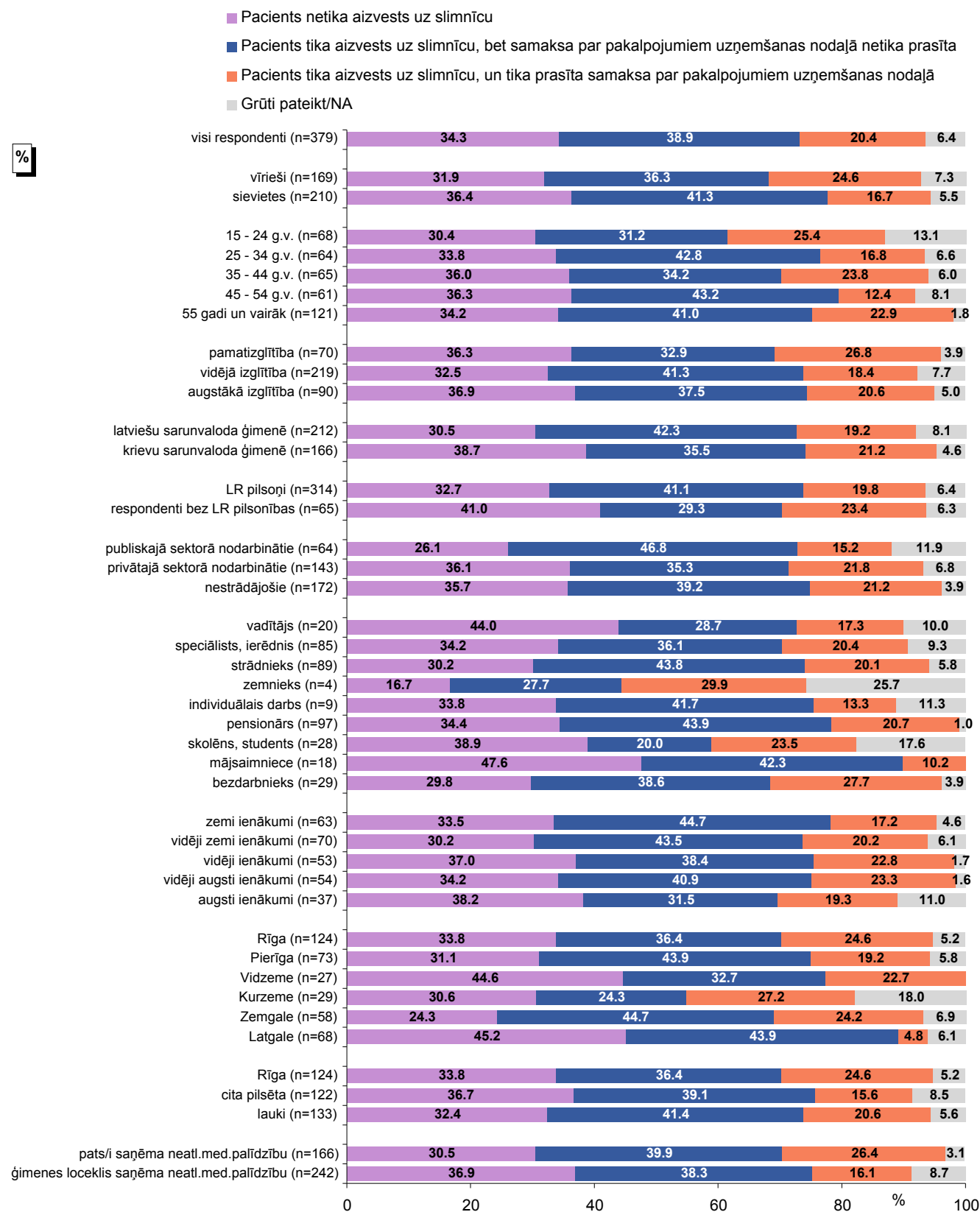
Bāze: respondenti, kuri paši vai kuru ģimenes locekļi pēdējo 2 gadu laikā ir saņēmuši neatliekamās medicīniskās palīdzības brigādes pakalpojumu un kuri norādīja, ka pacients tika aizvests uz slimnīcu, un tika prasīta samaksa par pakalpojumiem uzņemšanas nodaļā, n=76

Pētījums: Cilvēktiesību un veselības aprūpes problemātika

"Ja pacients tika aizvests uz slimnīcu ar neatliekamās medicīniskās palīdzības mašīnu, vai, atstājot slimnīcu (uzņemšanas nodaļu), tika prasīta samaksa par uzņemšanas nodaļā sniegtajiem veselības aprūpes pakalpojumiem?"

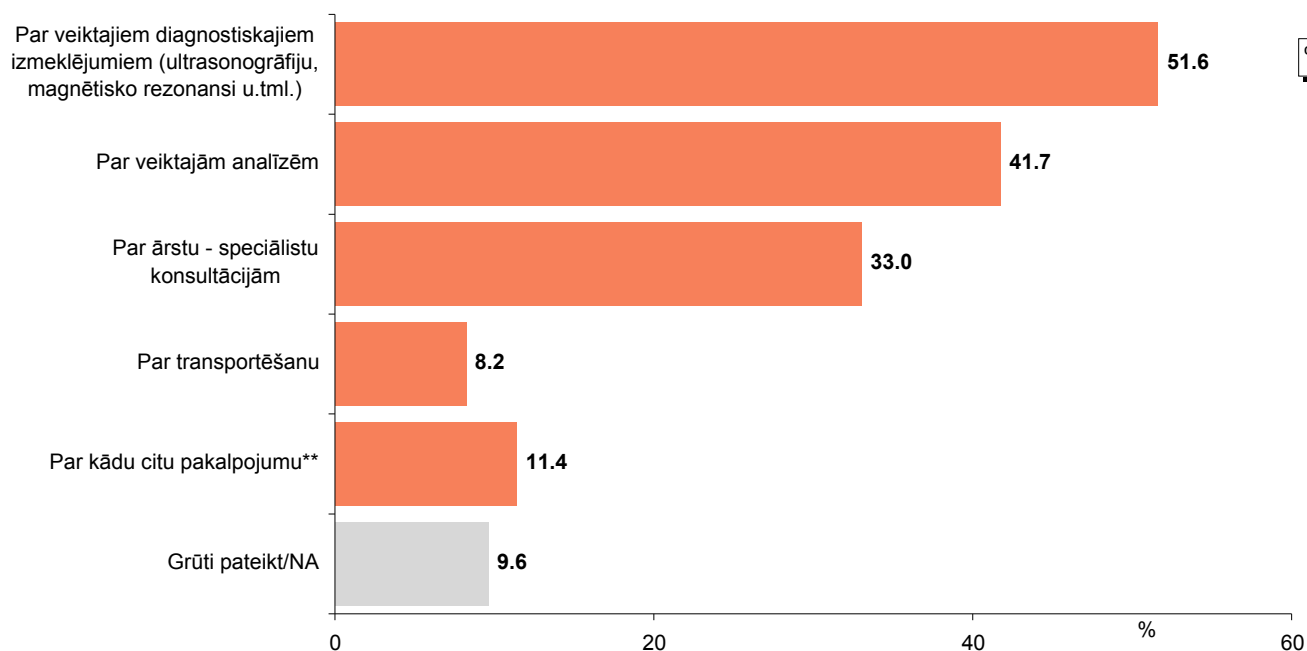
Atbildes sociāldemogrāfiskajās grupās

Bāzes: respondenti, kuri paši vai kuru ģimenes locekļi pēdējo 2 gadu laikā ir saņēmuši neatliekamās medicīniskās palīdzības brigādes pakalpojumu

Pētījums: Cilvēktiesību un veselības aprūpes problemātika

"Sakiet, lūdzu, par kādiem veselības aprūpes pakalpojumiem, kas tika sniegti uzņemšanas nodaļā, tika prasīta samaksa?"

Bāze: respondenti, kuri paši vai kuru ģimenes locekļi pēdējo 2 gadu laikā ir saņēmuši neatliekamās medicīniskās palīdzības brigādes pakalpojumu un kuri norādīja, ka pacients tika aizvests uz slimnīcu, un tika prasīta samaksa par pakalpojumiem uzņemšanas nodaļā, n=76

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā "Par citu pakalpojumu" ietilpst: "par uzturēšanos stacionārā" (minēts 4 reizes); "par operāciju" (minēts 2 reizes); "par rokas rētas apstrādi" (minēts 1 reizi); "par veiktajām manipulācijām" (minēts 1 reizi); "par pirmās palīdzības sniegšanu" (minēts 1 reizi).

Pētījums: Cilvēktiesību un veselības aprūpes problemātika

"Sakiet, lūdzu, par kādiem veselības aprūpes pakalpojumiem, kas tika sniegti uzņemšanas nodaļā, tika prasīta samaksa?"

Atbildes sociāldemogrāfiskajās grupās

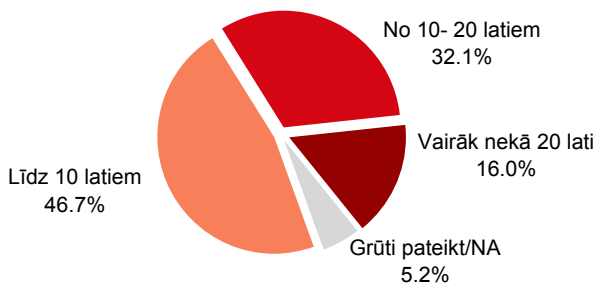

Bāzes: respondenti, kuri paši vai kuru ģimenes locekļi pēdējo 2 gadu laikā ir saņēmuši neatliekamās medicīniskās palīdzības brigādes pakalpojumu un kuri norādīja, ka pacients tika aizvests uz slimnīcu, un tika prasīta samaksa par pakalpojumiem uzņemšanas nodaļā

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

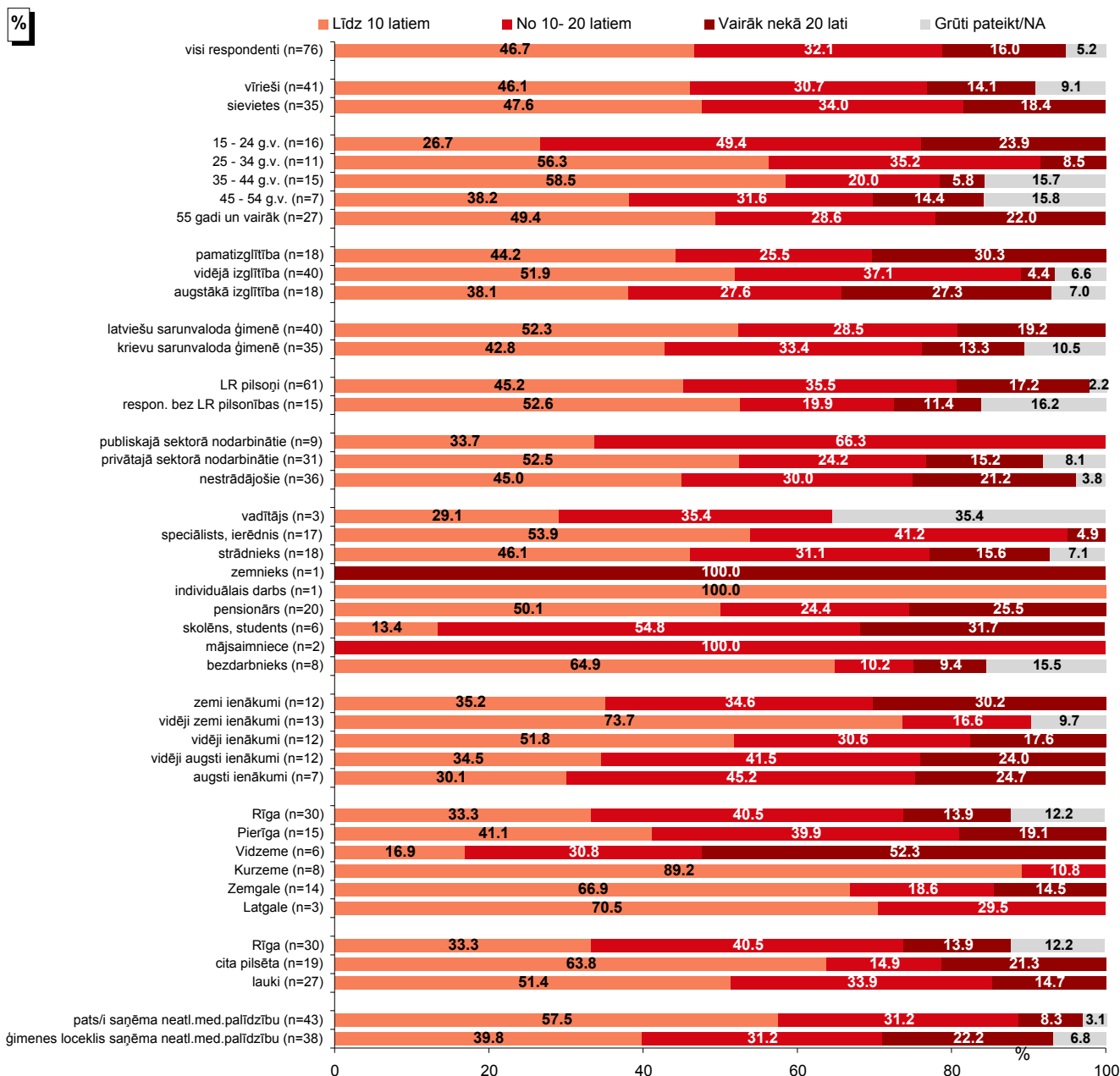
Pētījums: Cilvēktiesību un veselības aprūpes problemātika

"Sakiet, lūdzu, cik liela naudas summa bija jāmaksā par uzņemšanas nodaļā sniegtajiem veselības aprūpes pakalpojumiem?"

Bāze: respondenti, kuri paši vai kuru ģimenes locekļi pēdējo 2 gadu laikā ir saņēmuši neatliekamās medicīniskās palīdzības brigādes pakalpojumu un kuri norādīja, ka pacients tika aizvests uz slimnīcu, un tika prasīta samaksa par pakalpojumiem uzņemšanas nodaļā, n=76

Atbildes sociāldemogrāfiskajās grupās

Bāze: respondenti, kuri paši vai kuru ģimenes locekļi pēdējo 2 gadu laikā ir saņēmuši neatliekamās medicīniskās palīdzības brigādes pakalpojumu un kuri norādīja, ka pacients tika aizvests uz slimnīcu, un tika prasīta samaksa par pakalpojumiem uzņemšanas nodaļā

1.3. Informētība par valsts apmaksājamiem veselības aprūpes pakalpojumiem

"Sakiet, lūdzu, kas, Jūsuprāt, ietilpst valsts apmaksātajos veselības aprūpes pakalpojumos?"

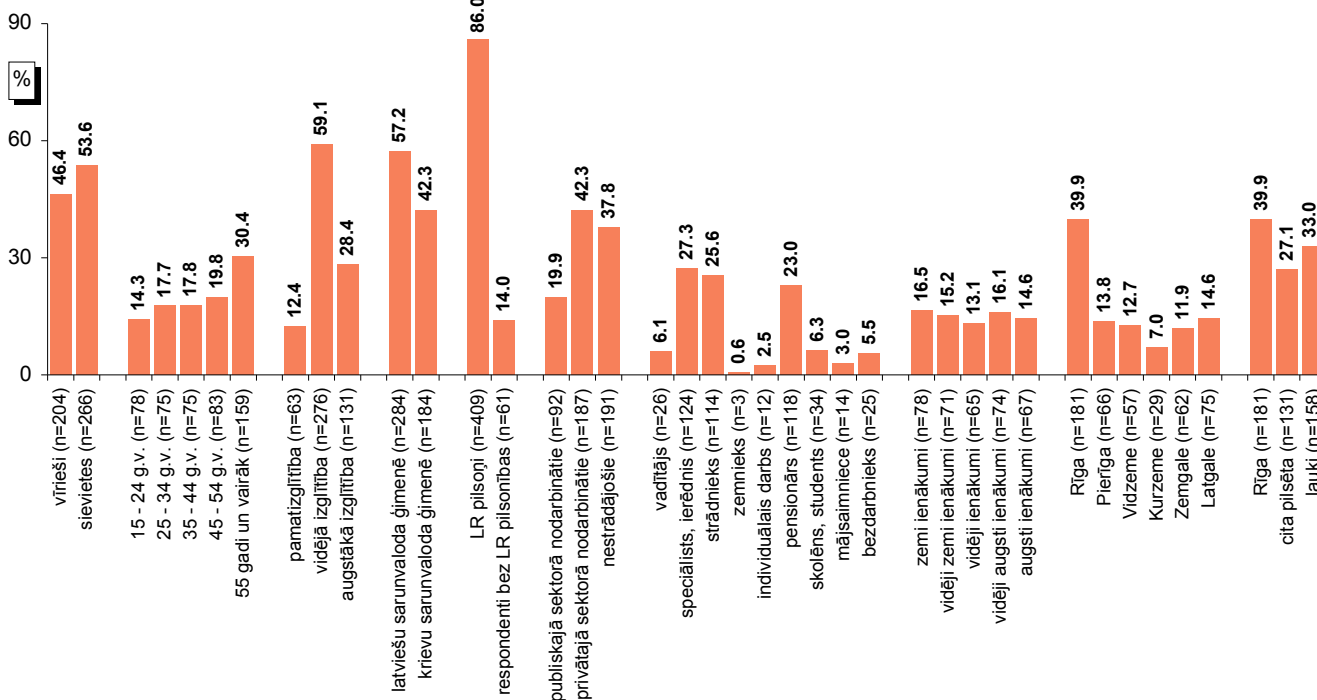

Bāze: visi respondenti, n=1053

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā "Cits variants" ietilpst: "atrasšanās slimnīcā" (minēt 1 reizi); "grūtnieču pārbaude, aprūpe" (minēt 1 reizi).

Atbildes "Neatliekamā medicīniskā palīdzība stacionārā (uzņemšanas nodaļā)" raksturojums sociāldemogrāfiskajās grupās

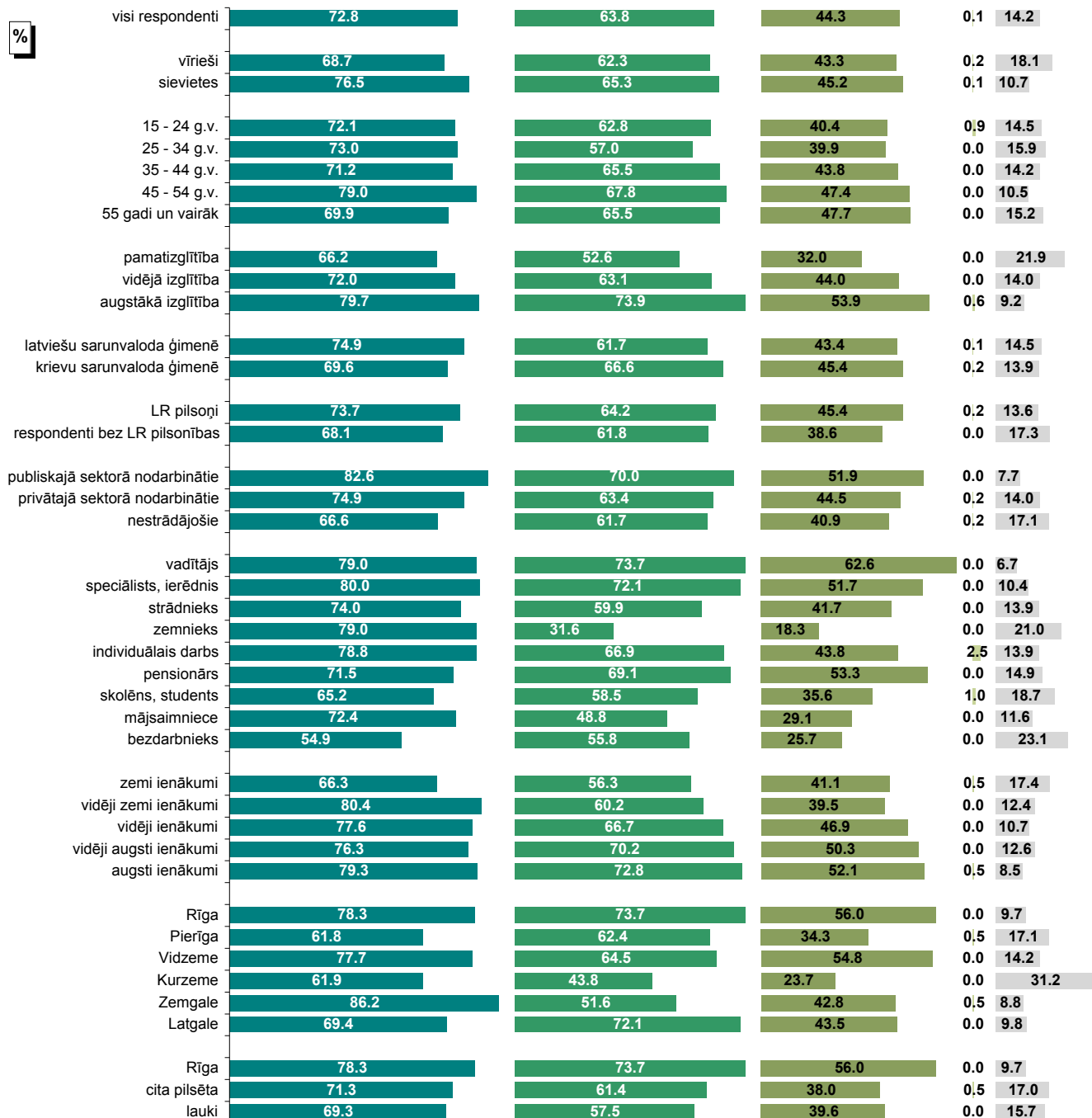
Bāze: respondenti, kuri norādīja, ka apmaksātajos veselības aprūpes pakalpojumos ietilpst neatliekamā medicīniskā palīdzība stacionārā, n=470

Pētījums: Cilvēktiesību un veselības aprūpes problemātika

"Sakiet, lūdzu, kas, Jūsaprāt, ietilpst valsts apmaksātajos veselības aprūpes pakalpojumos?"

Atbildes sociāldemogrāfiskajās grupās

- Medicīniskā palīdzība atbrīvotajām kategorijām (piemēram, bērniem, 1.grupas invalīdiem, trūcīgām personām u.c.)
- Neatliekamās medicīniskās palīdzības brigādes pakalpojumi
- Neatliekamā medicīniskā palīdzība stacionārā (uzņemšanas nodaļā)
- Cits variants
- Grūti pateikt/NA

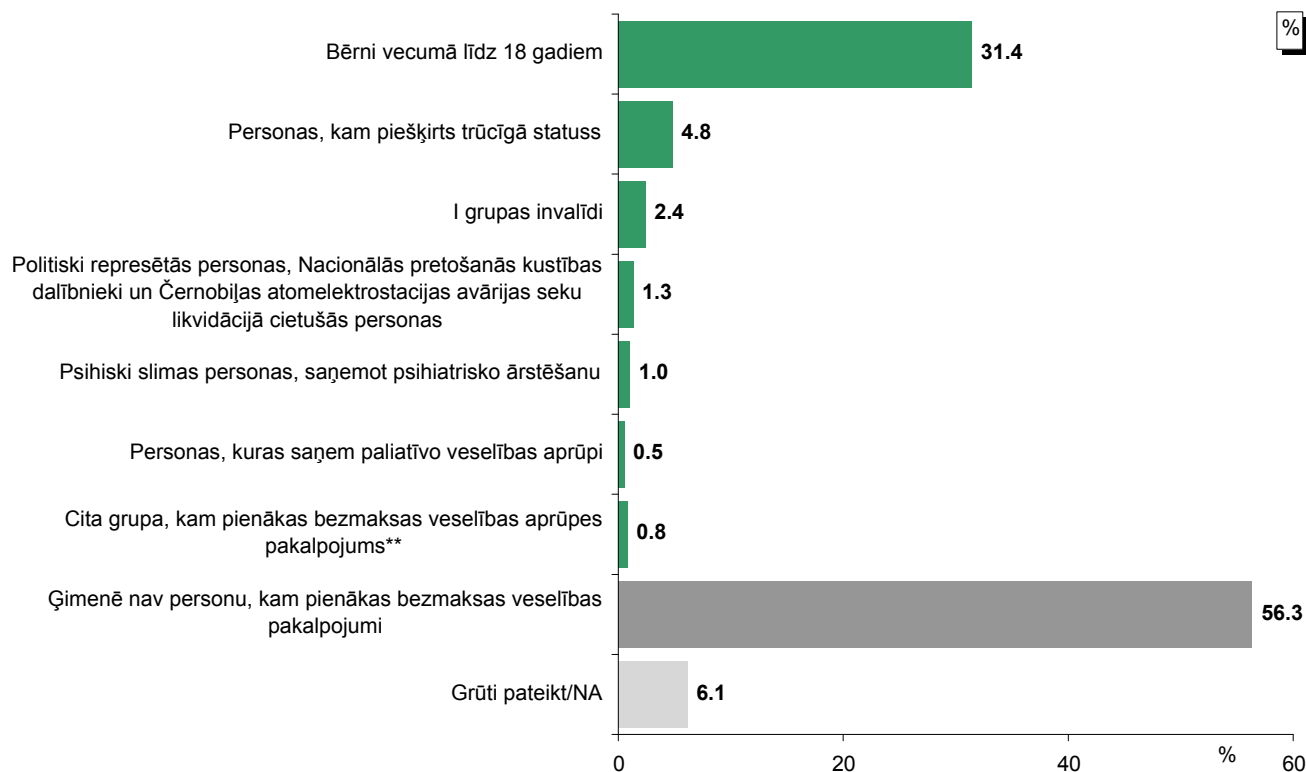

Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko profilu 5.lpp

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

1.4. Saksarsme ar veselības aprūpes pakalpojumiem no iemaksas atbrīvotajām grupām

"Sakiet, lūdzu, vai Jūsu ģimenē (t.i., Jūs vai kāds no ģimenes locekļiem, kas dzīvo kopā ar Jums) ir vai pēdējo 2 gadu laikā ir bijuši cilvēki, kas pieder kādai no grupām, kam pienākas bezmaksas medicīnas pakalpojumi – t.i., saskaņā ar normatīvajiem aktiem šos pakalpojumus pilnībā apmaksā valsts? Ja jā, lūdzu, norādiet, kurām grupām piederoši cilvēki ir Jūsu ģimenē!"

Bāze: visi respondenti, n=1053

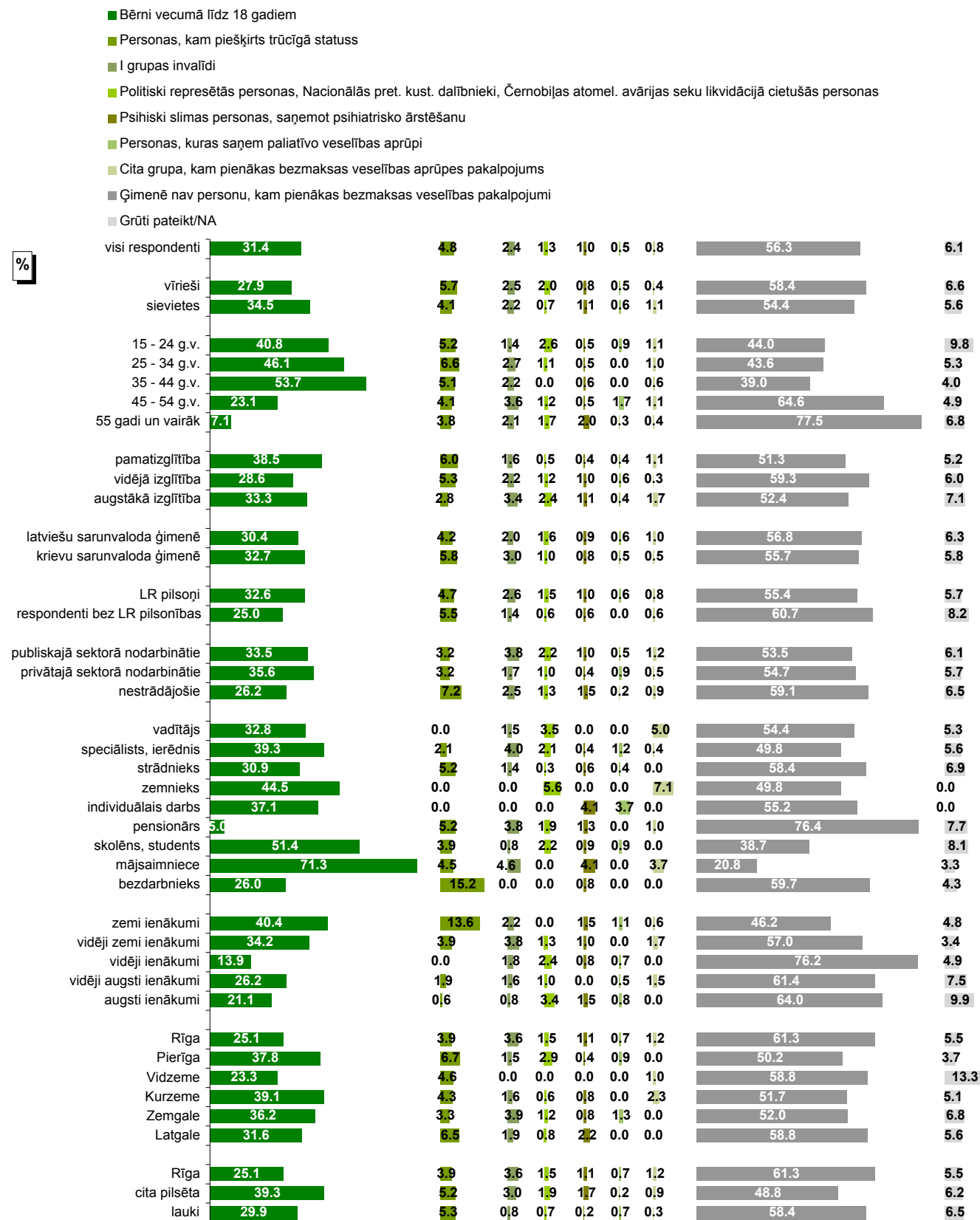
*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā "Cita grupa, kam pienākas bezmaksas veselības aprūpes pakalpojums" ietilpst: "grūtniece" (minēts 4 reizes); "sirds slimnieks" (minēts 2 reizes); "2.grupas invaliditāte" (minēts 1 reizi); "pensionāri" (minēts 1 reizi).

Pētījums: Cilvēktiesību un veselības aprūpes problemātika

"Sakiet, lūdzu, vai Jūsu ģimenē (t.i., Jūs vai kāds no ģimenes locekļiem, kas dzīvo kopā ar Jums) ir vai pēdējo 2 gadu laikā ir bijuši cilvēki*, kas pieder kādai no grupām, kam pienākas bezmaksas medicīnas pakalpojumi – t.i., saskaņā ar normatīvajiem aktiem šos pakalpojumus pilnībā apmaksā valsts? Ja jā, lūdzu, norādiet, kurām grupām piederoši cilvēki ir Jūsu ģimenē!"

Atbildes sociāldemogrāfiskajās grupās

Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko profilu 5.lpp

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

Pētījums: Cilvēktiesību un veselības aprūpes problemātika

"Sakiet, lūdzu, vai pēdējo 2 gadu laikā Jūsu ģimenes locekļiem, kas pieder šīm grupām, ir bijusi nepieciešamība pēc medicīniskajiem pakalpojumiem? Ja jā, lūdzu, norādiet, kurām grupām piederīgajām personām?"

Bāzes: respondenti, kuru ģimenē ir attiecīgās grupas personas

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā "Cita grupa, kam pienākas bezmaksas veselības aprūpes pakalpojums" ietilpst: "grūtniece" (minēts 3 reizes); "sirds slimnieks" (minēts 2 reizes); "2.grupas invaliditāte" (minēts 1 reizi); "pensionāri" (minēts 1 reizi).

Pētījums: Cilvēktiesību un veselības aprūpes problemātika

"Sakiet, lūdzu, vai pēdējo 2 gadu laikā Jūsu ģimenes locekļiem, kas pieder šīm grupām, ir bijusi nepieciešamība pēc medicīniskajiem pakalpojumiem? Ja jā, lūdzu, norādiet, kurām grupām piederīgajām personām?"

Atbildes sociāldemogrāfiskajās grupās

- Personas, kuras saņem paliatīvo veselības aprūpi (n=6)
- I grupas invalīdi (n=25)
- Politiski represētās personas, Nacionālās pret. kust. dalībnieki, Černobīļas atmel. avārijas seku likvidācijā cietušās personas (n=15)
- Personas, kam piešķirts trūcīgā statuss (n=50)
- Psihiski slimas personas, saņemot psihiatrisko ārstēšanu (n=11)
- Bērni vecumā līdz 18 gadiem (n=322)
- Cita grupa, kam pienākas bezmaksas veselības aprūpes pakalpojums (n=8)

	100.0	87.3	81.4	78.1	74.9	55.2	89.1
visi respondenti	100.0	87.3	81.4	78.1	74.9	55.2	89.1
vīrieši	100.0	84.0	74.2	73.2	79.0	48.0	100.0
sievietes	100.0	90.6	100.0	84.3	72.3	60.4	85.2
15 - 24 g.v.	100.0	100.0	100.0	67.5	0.0	45.1	49.5
25 - 34 g.v.	0.0	100.0	100.0	73.3	100.0	65.1	100.0
35 - 44 g.v.	0.0	76.2	0.0	100.0	100.0	53.6	100.0
45 - 54 g.v.	100.0	83.5	100.0	87.7	100.0	56.4	100.0
55 - 74 g.v.	100.0	82.9	49.7	66.3	70.8	47.2	100.0
pamatizglītība	100.0	62.5	0.0	50.5	0.0	45.2	100.0
vidējā izglītība	100.0	84.7	100.0	85.6	73.0	56.9	100.0
augstākā izglītība	100.0	100.0	70.9	85.5	100.0	59.8	78.3
latviešu sarunvaloda ģimenē	100.0	73.6	72.9	74.3	70.3	52.0	100.0
krievu sarunvaloda ģimenē	100.0	100.0	100.0	82.0	74.0	58.9	54.2
LR pilsoņi	100.0	85.9	80.0	79.4	82.7	54.7	87.5
respondenti bez LR pilsonības	0.0	100.0	100.0	72.1	0.0	58.2	100.0
publiskajā sektorā nodarbinātie	100.0	83.0	79.4	82.9	55.2	59.5	100.0
privātajā sektorā nodarbinātie	100.0	87.1	80.1	93.1	100.0	55.3	100.0
nestrādājošie	100.0	90.1	83.9	70.3	72.8	52.6	76.5
vadītājs	0.0	100.0	49.5	0.0	0.0	71.2	100.0
speciālists, ierēdnis	100.0	88.2	100.0	80.9	100.0	58.6	100.0
strādnieks	100.0	74.9	100.0	93.4	51.1	53.6	0.0
zemnieks	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	35.4	100.0
individuālais darbs	100.0	0.0	0.0	0.0	100.0	54.6	0.0
pensionārs	0.0	86.4	76.3	57.5	65.2	40.8	100.0
skolēns, students	100.0	100.0	100.0	44.8	0.0	31.6	0.0
mājsaimniece	0.0	100.0	0.0	100.0	100.0	67.5	49.5
bezdarbnieks	0.0	0.0	0.0	80.3	100.0	71.7	0.0
zemi ienākumi	100.0	100.0	0.0	74.2	100.0	58.0	100.0
vidēji zemi ienākumi	0.0	70.1	100.0	85.9	47.6	56.7	100.0
vidēji ienākumi	100.0	100.0	71.4	0.0	100.0	84.6	0.0
vidēji augsti ienākumi	100.0	100.0	100.0	25.0	0.0	67.9	100.0
augsti ienākumi	100.0	100.0	61.6	100.0	100.0	53.9	0.0
Rīga	100.0	100.0	81.9	92.1	74.0	53.3	77.7
Pierīga	100.0	100.0	83.6	54.2	0.0	51.2	0.0
Vidzeme	0.0	0.0	0.0	82.9	0.0	62.5	100.0
Kurzeme	0.0	0.0	100.0	56.8	100.0	43.2	100.0
Zemgale	100.0	80.5	46.8	76.9	100.0	61.9	0.0
Latgale	0.0	100.0	100.0	100.0	76.6	66.9	0.0
Rīga	100.0	100.0	81.9	92.1	74.0	53.3	77.7
cita pilsēta	100.0	90.0	72.8	80.6	85.5	66.6	100.0
lauki	100.0	30.4	100.0	67.2	0.0	43.7	100.0

Bāzes: respondenti, kuru ģimenē ir attiecīgās grupas personas

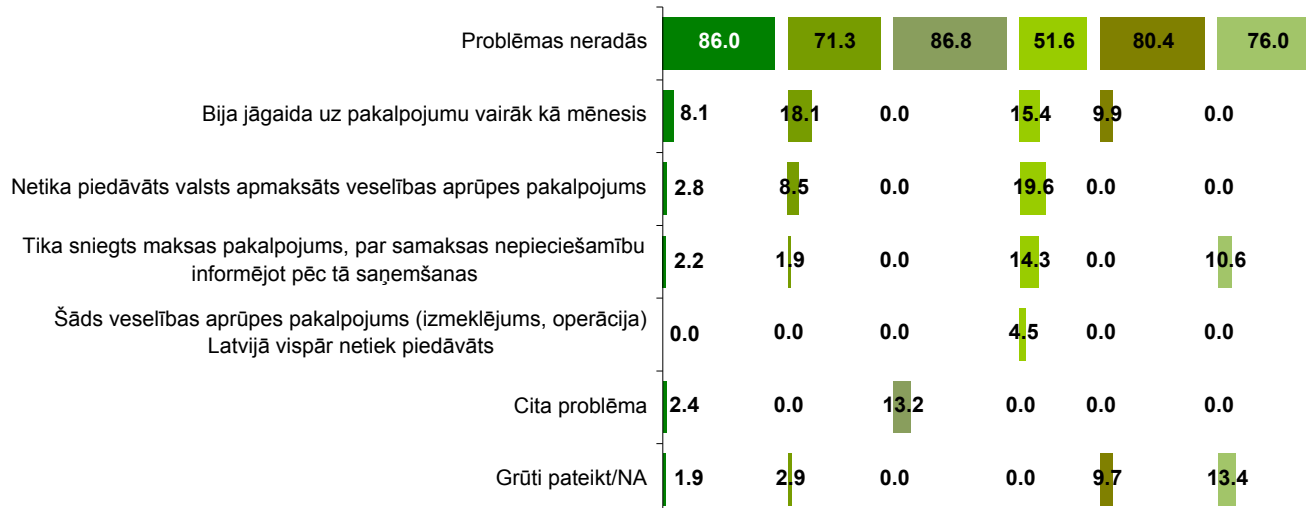
*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

Pētījums: Cilvēktiesību un veselības aprūpes problemātika

"Sakiet, lūdzu, vai šie Jūsu ģimenes locekļi saņēma pienākošos pakalpojumus bez maksas vai arī ar to radās problēmas. Ja jā, tad kādas?"

- Bērni vecumā līdz 18 gadiem (n=178)
- Personas, kam piešķirts trūcīgā statuss (n=39)
- Personas, kuras saņem paliatīvo veselības aprūpi (n=6)
- I grupas invalīdi (n=22)
- Politiski represētās personas, Nacionālās pret.kust.dalībnieki, Černobiļas atomel. avārijas seku likvidācijā cietušās pers. (n=12)
- Psihiski slimas personas, saņemot psihiatrisko ārstēšanu (n=8)

%

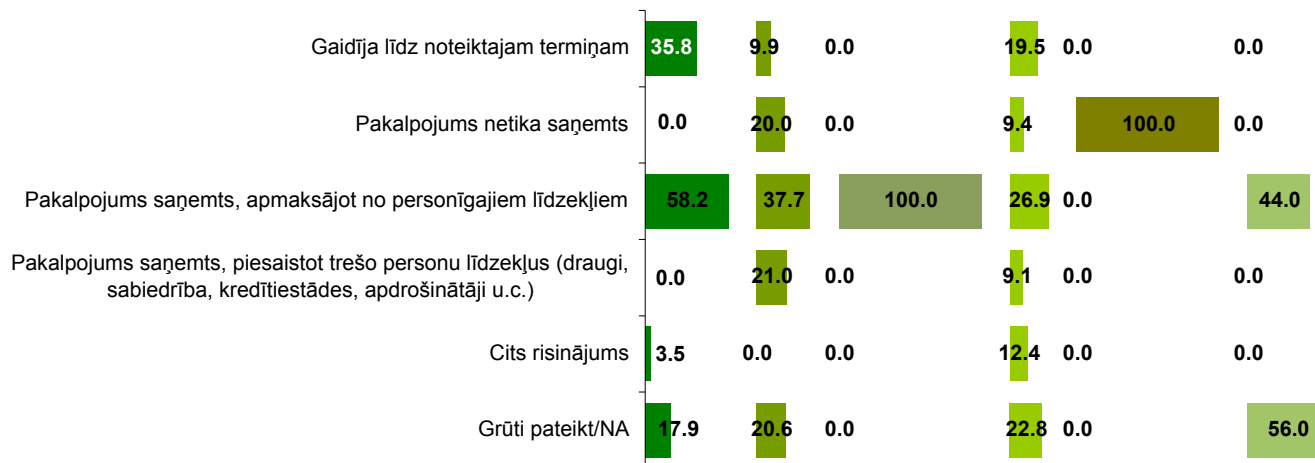

Bāzes: respondenti, kuri paši vai kuru ģimenes locekļi pieder pie attiecīgās grupas, kurai pienākas bezmaksas medicīniskie pakalpojumi, un kuriem pēdējo divu gadu laikā ir bijusi nepieciešamība pēc medicīniskajiem pakalpojumiem

"Sakiet, lūdzu, vai gadījumā, ja bezmaksas pakalpojumu nebija iespējams saņemt iepriekš norādīto problēmu dēļ, kāds bija risinājums?"

- Bērni vecumā līdz 18 gadiem (n=25)
- Personas, kam piešķirts trūcīgā statuss (n=10)
- Personas, kuras saņem paliatīvo veselības aprūpi (n=1)
- I grupas invalīdi (n=10)
- Politiski represētās personas, Nacionālās pret.kust.dalībnieki, Černobiļas atomel. avārijas seku likvidācijā cietušās pers. (n=2)
- Psihiski slimas personas, saņemot psihiatrisko ārstēšanu (n=2)

%

Bāzes: respondenti, kuri paši vai kuru ģimenes locekļi pieder pie attiecīgās grupas, kurai pienākas bezmaksas medicīniskie pakalpojumi, kuriem pēdējo divu gadu laikā ir bijusi nepieciešamība pēc medicīniskajiem pakalpojumiem un kuriem nebija iespējams saņemt bezmaksas pakalpojumu iepriekš norādīto problēmu dēļ

2. Informētība par Tiesībsarga biroju un tā darbības vērtējums

2013.gada Latvijas iedzīvotāju aptaujas ietvaros respondentiem tika uzdoti jautājumi par Tiesībsarga biroja darbību – jautāts, ar ko nodarbojas Tiesībsarga birojs, kā ir mainījusies tā darbība pēdējā pusotra gada laikā, tika lūgts novērtēt Jura Jansona darbību, kā arī sniegt ieteikumus Tiesībsarga biroja darbības uzlabošanai.

2.1. Uzskati par Tiesībsarga biroja darbības jomām

Saskaņā ar pētījuma datiem, nedaudz vairāk kā 1/3 (34%) respondentu uzskatīja, ka Tiesībsarga birojs veicina privātpersonas cilvēktiesību aizsardzību. Retāk bija atzīmēts, ka Tiesībsarga birojs „*atklāj trūkumus tiesību aktos un to piemērošanā cilvēktiesību un labas pārvaldības jautājumos un veicina šo trūkumu novēršanu*” (21%) un „*sekmē vienlīdzīgas attieksmes ievērošanu un diskriminācijas novēršanu*” (20%). Vairāk kā 1/10 atzīmēja arī atbildes „*sekmē sabiedrības informētību un izpratni par cilvēktiesībām, šo tiesību aizsardzības mehānismiem un tiesībsarga darbu*” (16%) un „*izvērtē un veicina labas pārvaldības principa ievērošanu valsts pārvaldē*” (12%). Jāpiebilst, ka 17% norādīja, ka nezina, ar ko nodarbojas LR Tiesībsarga birojs, bet 23% vispār nezināja šo institūciju.

Analizējot sociāldemogrāfisko grupu atbildes var secināt, ka respondenti ar zemiem ienākumiem un Kurzemes iedzīvotāji biežāk nekā caurmērā nezināja, ar ko nodarbojas Tiesībsarga birojs.

Savukārt aptaujātie vecumā no 15 līdz 34 gadiem, respondenti ar pamatizglītību, pētījuma dalībnieki ar krievu sarunvalodu ģimenē, nestrādājošie, iedzīvotāji ar zemiem ienākumiem, Pierīgā, Latgalē dzīvojošie, kā arī laukos aptaujātie biežāk nekā caurmērā nezināja, kas ir Tiesībsarga birojs.

2.2. Tiesībsarga biroja darbības vērtējums

Respondentiem, kuri nebija norādījuši, ka nezina, kas ir Tiesībsarga birojs, lūdza arī novērtēt, kā ir mainījusies tā darbība pēdējā pusotra gada laikā.

Aptaujas rezultāti liecina, ka 1/3 (33%) notikušās izmaiņas vērtē pozitīvi (atbildes „*būtiski uzlabojusies*” un „*nedaudz uzlabojusies*”). Pretēju viedokli (atbildes „*būtiski pasliktinājusies*” un „*nedaudz pasliktinājusies*”) pauda tikai 3%. Nedaudz vairāk kā 1/5 (22%) norādīja, ka, viņuprāt, Tiesībsarga biroja darbība pēdējā pusotra gada laikā nav mainījusies. Tiesa, jāpiebilst, ka visbiežāk respondentiem nebija viedokļa šajā jautājumā – 43% atzīmēja atbildi „*grūti pateikt*”.

Atbildes sociāldemogrāfiskajās grupās liecina, ka biežāk nekā caurmērā to, ka Tiesībsarga biroja darbība ir uzlabojusies, norādīja respondenti, kuriem ir 55 gadi un vairāk, aptaujātie ar augstāko izglītību, iedzīvotāji ar latviešu sarunvalodu ģimenē, publiskajā sektorā strādājošie, aptaujas dalībnieki ar zemiem, vidējiem vai augstiem ienākumiem, Pierīgā un Kurzemē dzīvojošie, kā arī lauku apvidu iedzīvotāji.

Pētījums: Cilvēktiesību un veselības aprūpes problemātika

Savukārt uz Tiesībsarga biroja darbības pasliktināšanos biežāk nekā caurmērā norādīja respondenti vecumā no 15 līdz 24 gadiem.

Jāatzīmē, ka Zemgales iedzīvotāji biežāk nekā caurmērā minēja gan to, ka Tiesībsarga biroja darbība ir uzlabojusies, gan to, ka tā ir pasliktinājusies.

2.3. Jura Jansona darbības vērtējums

Aptaujas ietvaros respondenti, kuri nebija norādījuši, ka nezina Tiesībsarga biroju, lūdza novērtēt arī Latvijas tiesībsarga Jura Jansona darbību.

Vairāk nekā 2/5 (43%) LR tiesībsarga Jura Jansona darbībai sniedza pozitīvu vērtējumu (atbildes „*loti pozitīvi*” un „*drīzāk pozitīvi*”). Negatīvu attieksmi (atbildes „*loti negatīvi*” un „*drīzāk negatīvi*”) pauda 4%. Vairāk nekā puse (53%) atturējās no vērtējuma sniegšanas – 27% nezināja, kas ir Juris Jansons, bet 27% bija grūti novērtēt viņa līdzšinējo darbību.

Raksturojot atbildes sociāldemogrāfiskajās grupās, jāsecina, biežāk nekā caurmērā Jura Jansona darbību pozitīvi vērtēja respondenti, kuriem ir 55 gadi un vairāk, aptaujātie ar augstāko izglītību, pētījuma dalībnieki ar latviešu sarunvalodu ģimenē, publiskajā sektorā nodarbinātie, Pierīgā, Kurzemē un Zemgalē, kā arī laukos dzīvojošie.

Negatīvu vērtējumu biežāk nekā caurmērā sniedza respondenti, kuriem ir no 25 līdz 34 gadiem.

Jāpiebilst, ka atšķiras respondentu vērtējums atkarībā no viņu uzskatiem par to, kā ir mainījusies Tiesībsarga biroja darbība – 91% respondentu, kuri norādīja, ka Tiesībsarga biroja darbība ir uzlabojusies, sniedza arī pozitīvu vērtējumu Jura Jansona darbībai (no visiem respondentiem: 43%). Savukārt aptaujātie, kuri uzskatīja, ka Tiesībsarga biroja darbība pēdējā pusotra gada laikā nav mainījusies vai ir pasliktinājusies, biežāk nekā caurmēra pauda kritisku attieksmi pret Jura Jansona darbību – 11% no tiem, kuri atzīmēja, ka Tiesībsarga biroja darbība nav mainījusies, un 28% no tiem, kuri uzskatīja, ka tā ir pasliktinājusies (no visiem respondentiem: 4%).

2.4. Ieteikumi Tiesībsarga biroja darbības uzlabošanai

Pētījuma dalībniekiem lūdza ieteikt, kas Tiesībsarga biroja darbībā būtu uzlabojams. Šis bija t.s. „atvērtais” jautājums, kurā atbilžu varianti netika piedāvāti, respondenti paši brīvi formulēja savas atbildes, kas apstrādes gaitā tika apkopotas lielākās grupās.

Lūgti izteikt ieteikumus Tiesībsarga biroja darbības uzlabošanai, vairākums atturējās no atbildes uz šo jautājumu (74%), konkrētas atbildes sniedza 26%.

Visbiežāk (8%) tika aicināts vairāk informēt sabiedrību, atskaitīties par padarīto – „*vairāk vajadzētu informēt sabiedrību par savu darbību*”; „*palielināt sabiedrības informētību par biroja darbības jomu*”; „*iepazīstināt sabiedrību ar konkrētiem darbiem*” u.c.

Nākamais populārākais (4%) ieteikums bija aktīvāk, labāk strādāt („*visur enerģiskāk sekot līdzi*”; „*lielāku biroja darba produktivitāti*”; „*lielāku lietderības koeficientu un darbu, orientētu uz rezultātiem*” u.tml.).

Pētījums: Cilvēktiesību un veselības aprūpes problemātika

2% vēlējas, lai Tiesībsarga lēmumiem būtu juridisks spēks, lielākas pilnvaras („*viņš tikai iesaka, vajadzētu būt lēmējvarai*”; „*tiesisks spēks teiktajam*”; „*panākt savu prasību izpildi, pastiprināt kontroli pār tiesu*” u.tml.).

Vēl 2% izteica arī pozitīvus vārdus par biroja un tiesībsarga Jura Jansona darbību, vēlēja tā turpināt – „*viņš ir attaisnojis mūsu cerības, vēl vairāk enerģijas*”; „*turēties tikpat braši kā šobrīd, malacis*”; „*šis birojs strādā teicami*” u.c.).

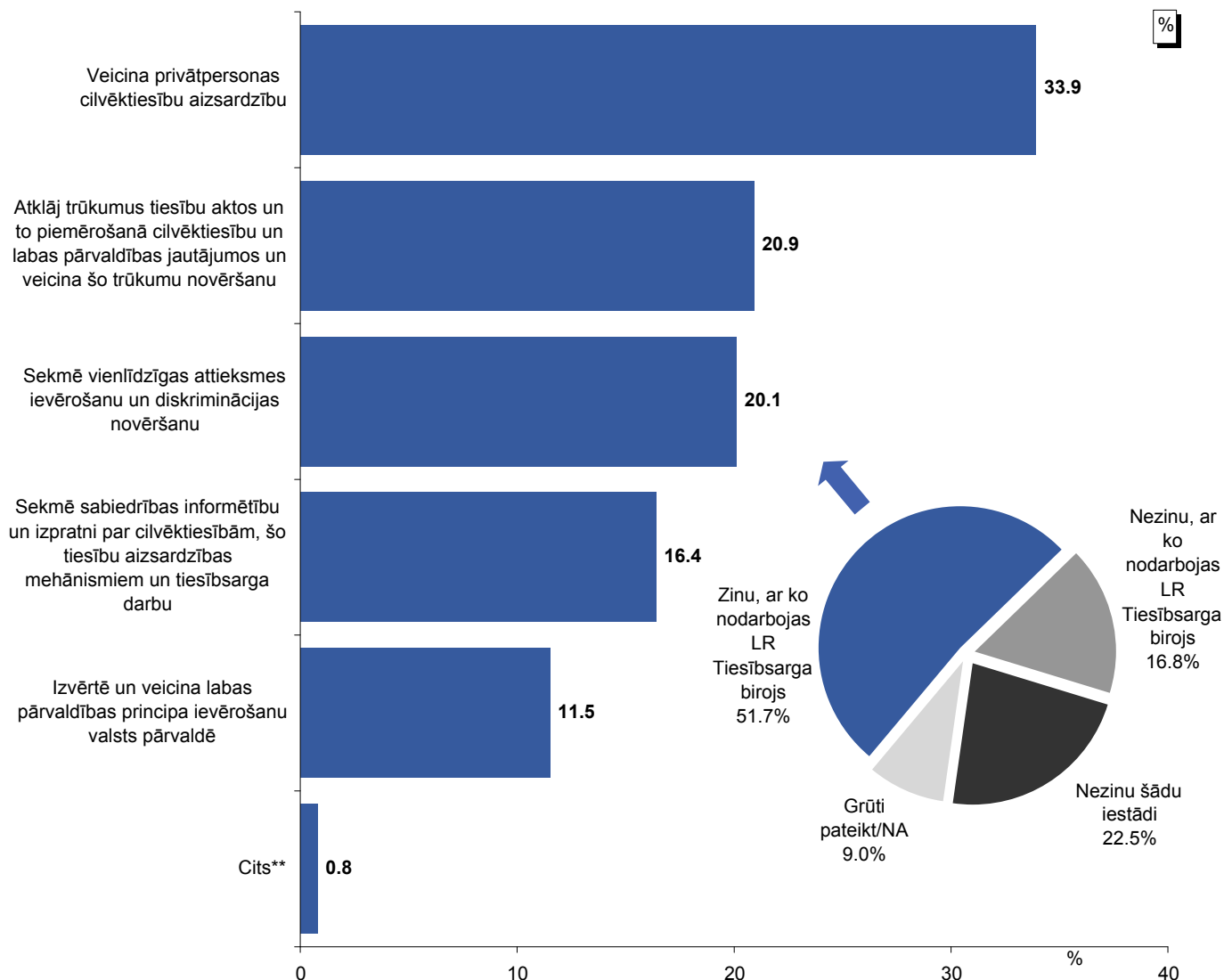
Respondenti aicināja arī aizstāvēt dažādu sabiedrības grupu tiesības – 1% minēja strādājošo un darba tiesības, 1% - pensionāru tiesības, 1% uztrauca nepilsoņu tiesības, 1% vēlējas, lai Tiesībsarga birojs pievēršas ģimeņu ar bērniem tiesībām, tika minētas trūcīgo tiesības (0.4%), cilvēku ar īpašām vajadzībām tiesības (0.3%), kā arī aicināts aizstāvēt tiesības uz privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību (0.1%). Kopumā 2% vispārīgi aicināja aizstāvēt iedzīvotāju tiesības.

Aptuveni 1% norādīja, ka Tiesībsarga birojam vajadzētu vairāk domāt par Latviju, iepazīt reālo situāciju (1%), vairāk iedziļināties izskatāmajās lietās (1%) un ātrāk tās izskatīt (1%), kā arī strādāt godīgi (1%).

2. Informētība par Tiesībsarga biroju un tā darbības vērtējums

2.1. Uzskati par Tiesībsarga biroja darbības jomām

"Ar ko, Jūsaprāt, nodarbojas Latvijas Republikas Tiesībsarga birojs?"

Bāze: visi respondenti, n=1053

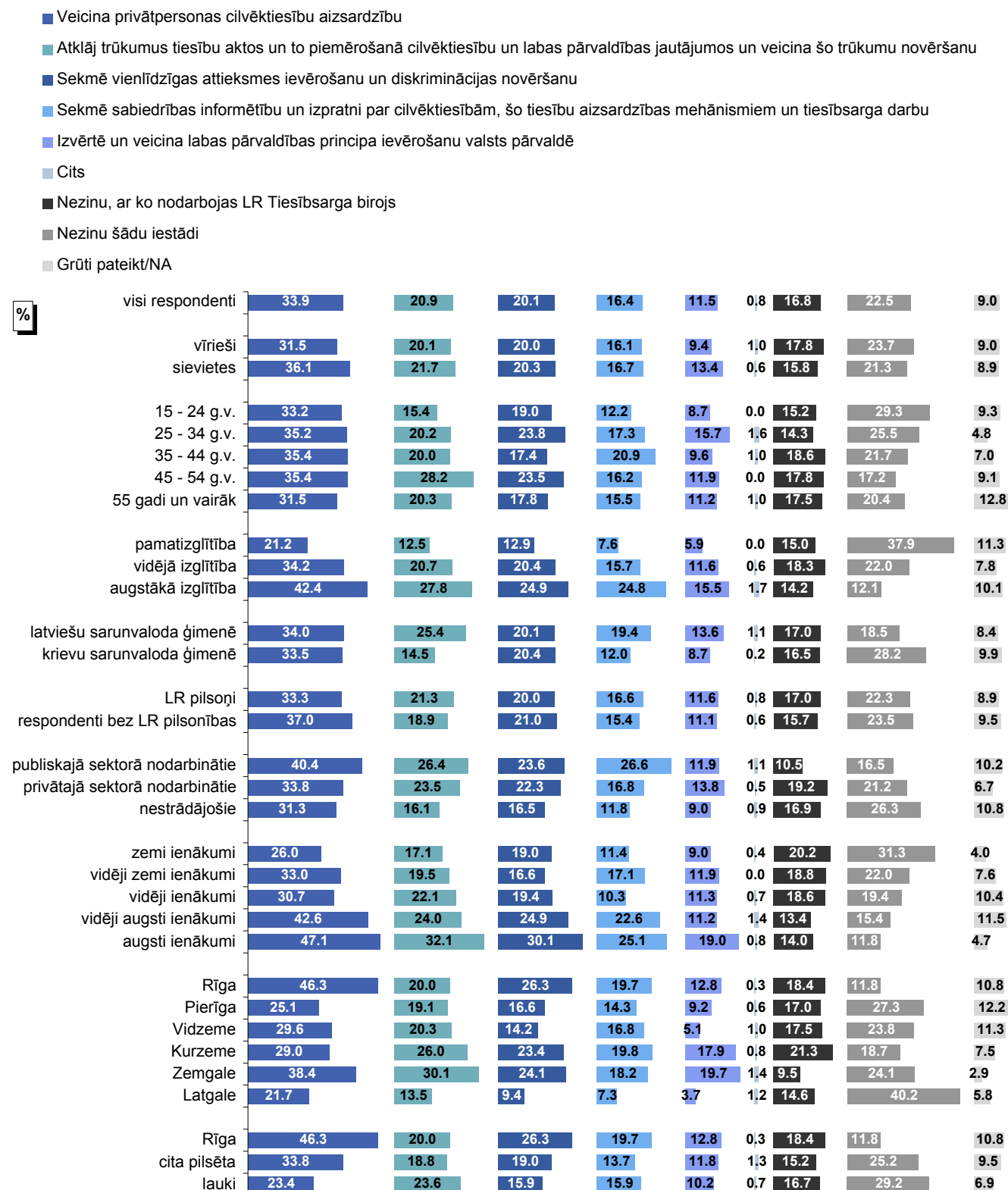
*Tā kā katrs respondents varēja minēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā "Cits" ietilpst: "neko nedara, neko nerisina" (minēts 4 reizes); "ar tukšu muldēšanu un naudas saņemšanu" (minēts 2 reizes); "neļauj attīstīties cilvēktiesībām" (minēts 1 reizi); "nevajadzīgu lietu atrakstīšanu, jo nav jēgas no biroja, ja tam nav pilnvaru" (minēts 1 reizi).

Pētījums: Cilvēktiesību un veselības aprūpes problemātika

"Ar ko, Jūsaprāt, nodarbojas Latvijas Republikas Tiesībsarga birojs?"

Atbildes sociāldemogrāfiskajās grupās

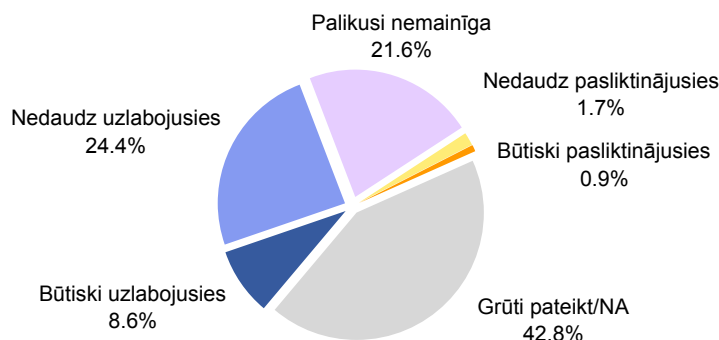
Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko profilu 5.lpp

*Tā kā katrs respondents varēja minēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

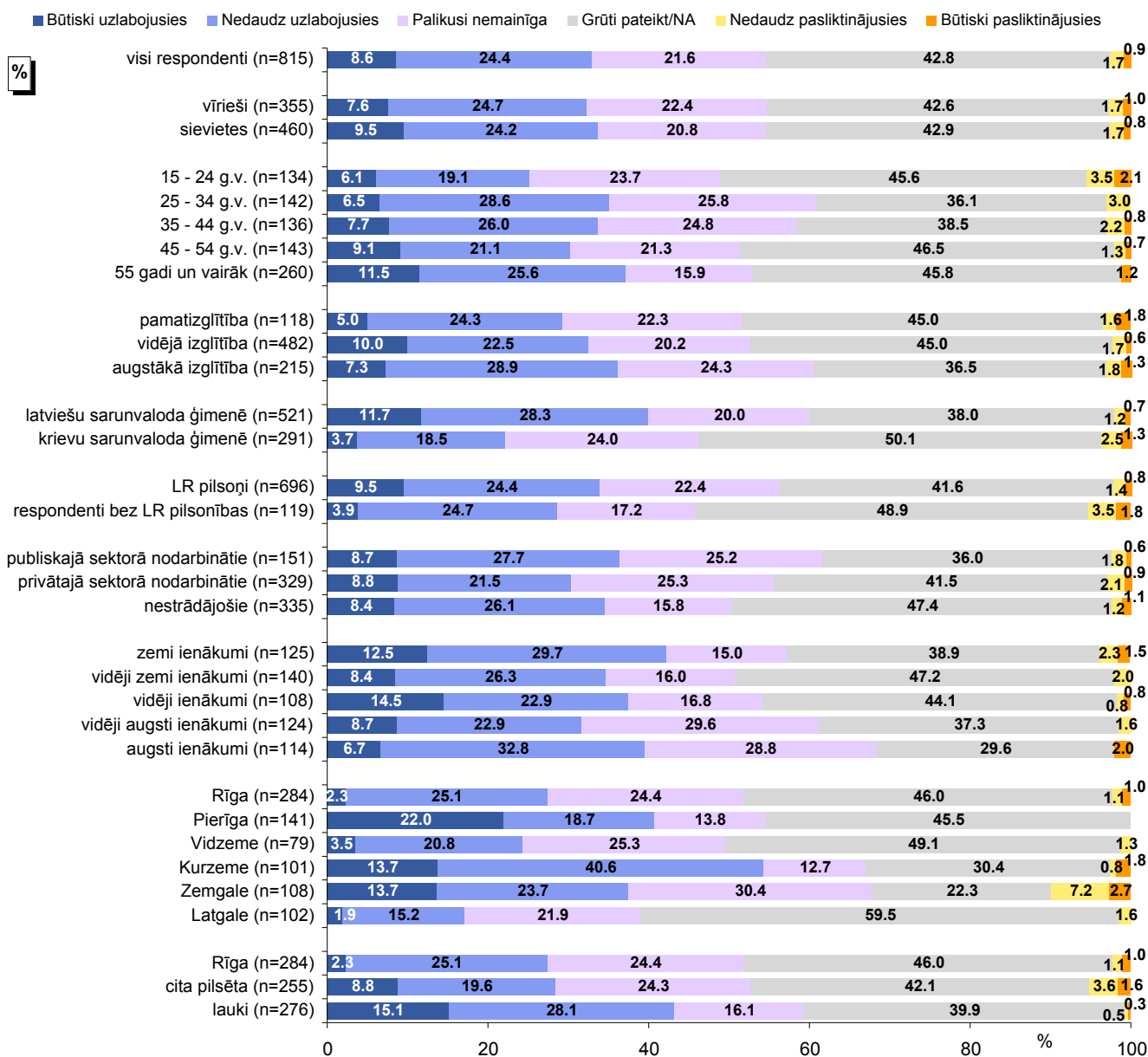
2.2. Tiesībsarga biroja darbības vērtējums

"Kā, Jūsaprāt, pēdējā pusotra gada laikā ir mainījusies Latvijas Republikas Tiesībsarga biroja darbība? LR Tiesībsarga biroja darbība, Jūsaprāt, ir ..."

Bāze: respondenti, kuri norādīja, ar ko nodarbojas Tiesībsarga birojs un kuriem ir "grūti pateikt", ar ko nodarbojas Tiesībsarga birojs, n=815

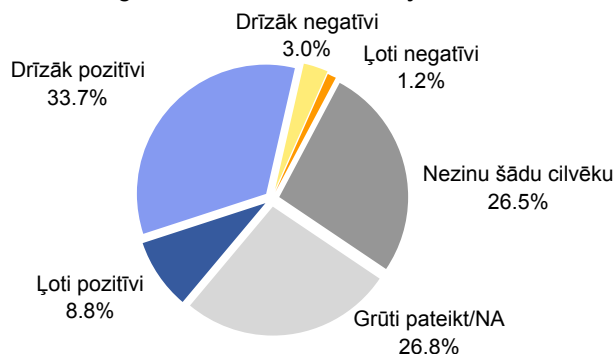
Atbildes sociāldemogrāfiskajās grupās

Bāzes: respondenti, kuri norādīja, ar ko nodarbojas Tiesībsarga birojs un kuriem ir "grūti pateikt", ar ko nodarbojas Tiesībsarga birojs

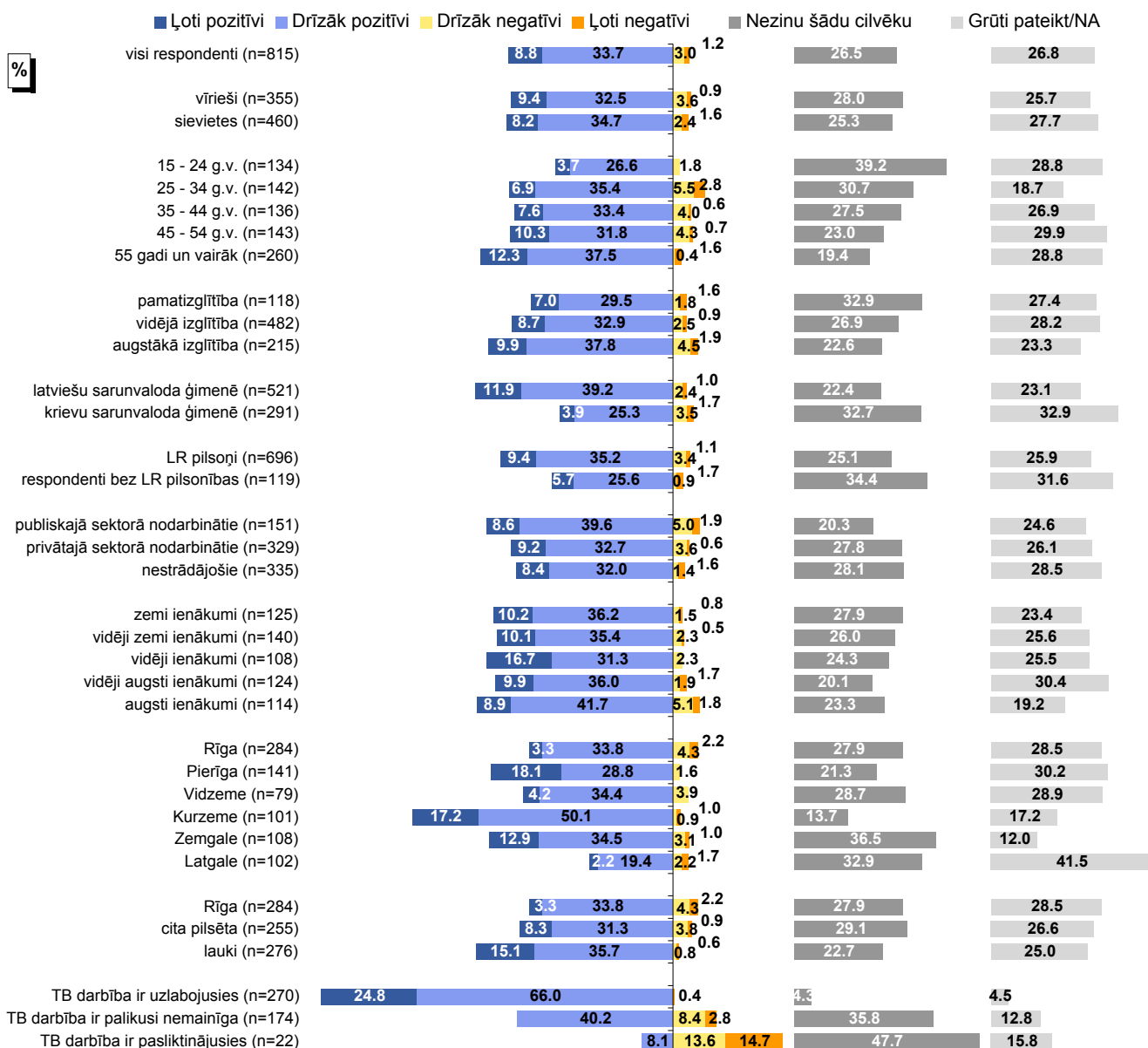
2.3. Jura Jansona darbības vērtējums

"Kā Jūs vērtējat Latvijas Republikas tiesībsarga Jura Jansona līdzšinējo darbību tiesībsarga amatā?"

Bāze: respondenti, kuri norādīja, ar ko nodarbojas Tiesībsarga birojs un kuriem ir "grūti pateikt", ar ko nodarbojas Tiesībsarga birojs, n=815

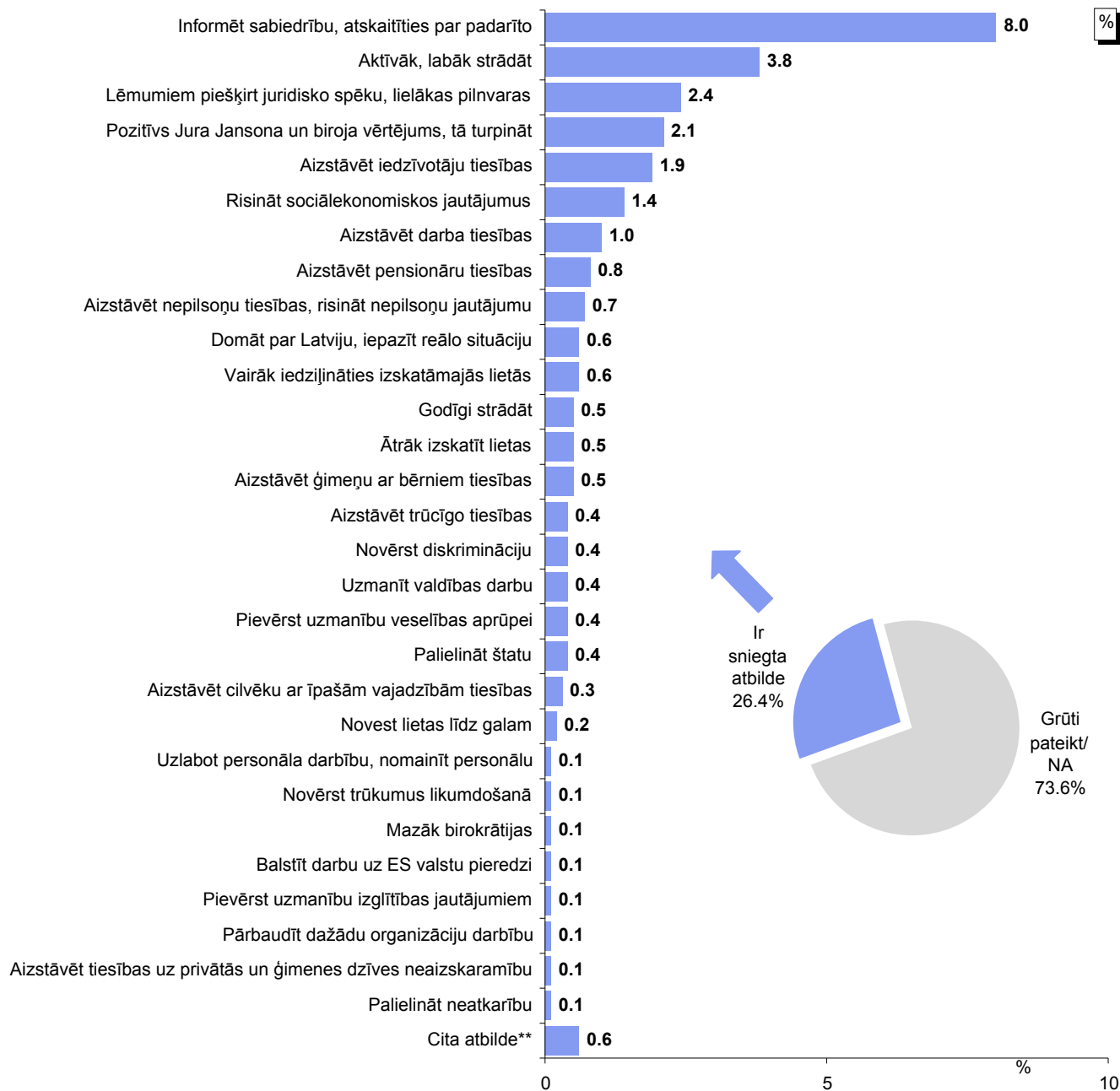
Atbildes sociāldemogrāfiskajās grupās

Bāze: respondenti, kuri norādīja, ar ko nodarbojas Tiesībsarga birojs un kuriem ir "grūti pateikt", ar ko nodarbojas Tiesībsarga birojs

2.4. Ieteikumi Tiesībsarga biroja darbības uzlabošanai

"Kas, Jūsaprāt, būtu uzlabojams Latvijas Republikas Tiesībsarga biroja darbā? Kādi ir Jūsu ieteikumi Tiesībsarga biroja darbības uzlabošanā?"

Bāze: respondenti, kuri norādīja, ar ko nodarbojas Tiesībsarga birojs un kuriem ir "grūti pateikt", ar ko nodarbojas Tiesībsarga birojs, n=815

*Tā kā katrs respondents varēja minēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā "Cita atbilde" ietilpst: "Ja Juris Jansons nebūtu politikas cilvēks" (minēts 1 reizi); "Jāiegūst balansu starp labo un jauno" (minēts 1 reizi); "Lai neaizliedz krievu skolas" (minēts 1 reizi); "Lai visiem būtu pieeja pēc palīdzības" (minēts 1 reizi); "Nav jēgas no tāda biroja, jo visur ir atstrādātas sistēmas, kā pārņemt visus noteikumus, tā, lai neko nevar pierādīt" (minēts 1 reizi).

3. Uzskati par cilvēktiesībām

2013.gada septembrī veiktajā pētījumā iedzīvotājiem lūdza atbildēt uz vairākiem jautājumiem par cilvēktiesībām. Respondentiem jautāja, kas, viņuprāt, ir cilvēktiesības un kuru sabiedrības grupu cilvēktiesības Latvijā tiek pārkāptas.

3.1. Cilvēktiesību definēšana

Analizējot pētījuma rezultātus, var secināt, ka respondenti minējuši daudzas jomas – puse un vairāk norādīja, ka cilvēktiesības ir tiesības uz veselības aizsardzību (58%), tiesības uz darbu (56%), tiesības uz dzīvību (54%), tiesības uz izglītību (53%) un tiesības uz brīvību un drošību (50%). Salīdzinoši bieži tika minētas tiesības uz mājokli (47%) un sociālo nodrošinājumu (46%). Vairāk nekā 1/3 atzīmēja arī tiesības uz taisnīgu tiesu (40%), tiesības uz īpašumu (40%), personas vārda un izteiksmes brīvību (39%), tiesības uz privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību (37%). Citas cilvēktiesību jomas tika minētas retāk.

Atbilžu raksturojums atkarībā no dzimuma liecina, ka sievietes kopumā biežāk nekā vīrieši nosauca dažādas ar cilvēktiesību saistītās jomas. Lielākās atšķirības vērojamas atbildēs par tiesībām uz veselības aizsardzību (vīrieši: 54%; sievietes: 61%), tiesībām uz izglītību (vīrieši: 51%; sievietes: 54%), tiesībām uz īpašumu (vīrieši: 36%; sievietes: 42%), tiesībām brīvi izbraukt no valsts un atgriezties tajā (vīrieši: 30%; sievietes: 33%), personu ar invaliditāti tiesībām uz invaliditātes piešķiršanu, medicīnisko rehabilitāciju (vīrieši: 23%; sievietes: 27%), tiesībām brīvi pārvietoties valsts teritorijā (vīrieši: 28%; sievietes: 31%).

Jāatzīmē, ka respondenti vecumā no 15 līdz 34 gadiem un aptaujātie vecumā no 45 līdz 54 gadiem biežāk minēja lielāko daļu ar cilvēktiesībām saistīto jomu nekā citas vecuma grupas.

Savukārt analizējot atbildes atkarībā no respondentu izglītības līmeņa, ir vērojama tendence, ka jo respondentiem augstāks izglītības līmenis, jo biežāk viņi atbildēja uz jautājumu – respondenti ar augstāko izglītību ievērojami biežāk nosauca visas ar cilvēktiesībām saistītās jomas.

3.2. Uzskati par diskriminētām sabiedrības grupām

Jautāti, kuras sabiedrības grupas cilvēktiesības Latvijā biežāk tiek pārkāptas, iedzīvotāji gandrīz vienlīdz bieži nosauca vecu cilvēku (41%) un cilvēku ar invaliditāti (40%) tiesības. Trešā populārākā atbilde bija ģimeņu ar bērniem tiesības (30%). Vairāk nekā 1/10 minēja arī krievu (17%), bērnu (16%) un sieviešu (14%) tiesības. Citas atbildes tika atzīmētas retāk – 8% norādīja, ka Latvijā biežāk tiek pārkāptas latviešu tiesības, 7% - ka romu / čigānu, 7% atzīmēja ieslodzīto tiesības, 5% - homoseksuālu cilvēku tiesības, 4% - imigrantu tiesības. Visretāk tika atzīts, ka Latvijā biežāk tiek pārkāptas vīriešu tiesības (2%). Jāpiebilst, ka 5% nosauca kādas citas sarakstā neminētas grupas, piemēram, nepilsoņus, trūcīgos, bezdarbniekus u.c. Aptuveni 1/10 (11%) uzskatīja, ka Latvijā netiek pārkāptas nevienas grupas tiesības.

Pētījums: Cilvēktiesību un veselības aprūpes problemātika

Raksturojot respondentu atbildes atkarībā no dzimuma, jāteic, ka sievietes biežāk nekā vīrieši uzskatīja, ka Latvijā tiek pārkāptas ģimeņu ar bērniem (vīrieši: 27%; sievietes: 32%) un sieviešu (vīrieši: 8%; sievietes: 18%) tiesības.

Ir vērojamas arī atšķirības respondentu uzskatos atkarībā no vecuma: respondenti vecumā no 25 līdz 34 gadiem biežāk uzskatīja, ka Latvijā tiek pārkāptas personu ar invaliditāti tiesības (51%, citās vecuma grupās: 29%-44%). Savukārt aptaujātie vecumā no 35 līdz 44 gadiem biežāk atzīmēja ģimeņu ar bērniem (37%, citās vecuma grupās: 26%-31%) un bērnu (19%, citās vecuma grupās: 14%-16%) tiesības.

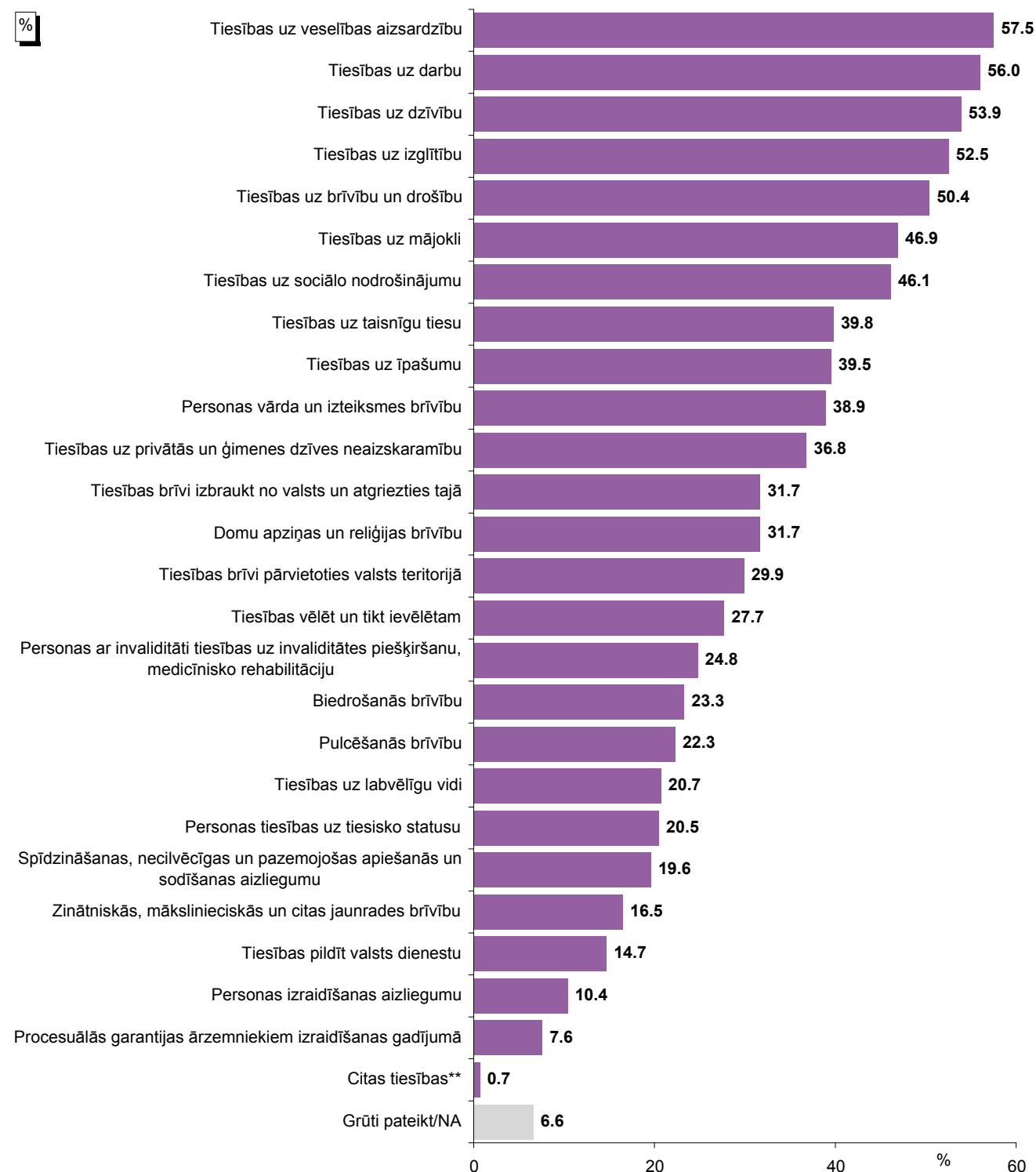
Respondenti ar augstāko izglītību biežāk nosauca lielāko daļu grupu, kuru tiesības, viņuprāt, Latvijā tiek pārkāptas, un vislielākās atšķirības ir vērojamas uzskatos par vecu cilvēku un personu ar invaliditāti tiesībām – 47% respondentu ar augstāko izglītību uzskatīja, ka tiek pakāptas vecu cilvēku tiesības (ar pamatizglītību: 31%, ar vidējo izglītību: 41%) un 49% respondentu ar augstāko izglītību to norādīja arī par personu ar invaliditāti tiesībām (ar pamatizglītību: 29%, ar vidējo izglītību: 41%). Jāmin, ka aptaujas dalībnieki ar pamatizglītību biežāk uzskatīja, ka Latvijā cilvēktiesību jomā viss ir kārtībā – nevienas grupas tiesības netiek pārkāptas (respondenti ar pamatizglītību: 17%, ar vidējo izglītību: 10%, ar augstāko izglītību: 9%).

Savukārt atbilžu raksturojums atkarībā no sarunvalodas ģimenē liecina, ka krievvalodīgie biežāk atzina, ka Latvijā tiek pārkāptas vecu cilvēku (respondenti ar latviešu sarunvalodu: 38%, ar krievu sarunvalodu: 44%), personu ar invaliditāti (respondenti ar latviešu sarunvalodu: 39%, ar krievu sarunvalodu: 43%), ģimeņu ar bērniem (respondenti ar latviešu sarunvalodu: 28%, ar krievu sarunvalodu: 32%) un ieslodzīto (respondenti ar latviešu sarunvalodu: 6%, ar krievu sarunvalodu: 9%) tiesības. Ievērojami biežāk respondenti ar krievu sarunvalodu ģimenē minēja, ka, viņuprāt, Latvijā tiek pārkāptas krievu tiesības (respondenti ar latviešu sarunvalodu: 6%, ar krievu sarunvalodu: 32%). Savukārt latvieši biežāk uzskatīja, ka tiek pārkāptas viņu tiesības (respondenti ar latviešu sarunvalodu: 11%, ar krievu sarunvalodu: 4%).

3. Uzskati par cilvēktiesībām

3.1. Cilvēktiesību definēšana

"Kas, Jūsaprāt, ir cilvēktiesības? Lūdzu, miniet piemērus! Tātad cilvēktiesības ir tiesības uz ..."

Bāze: visi respondenti, n=1053

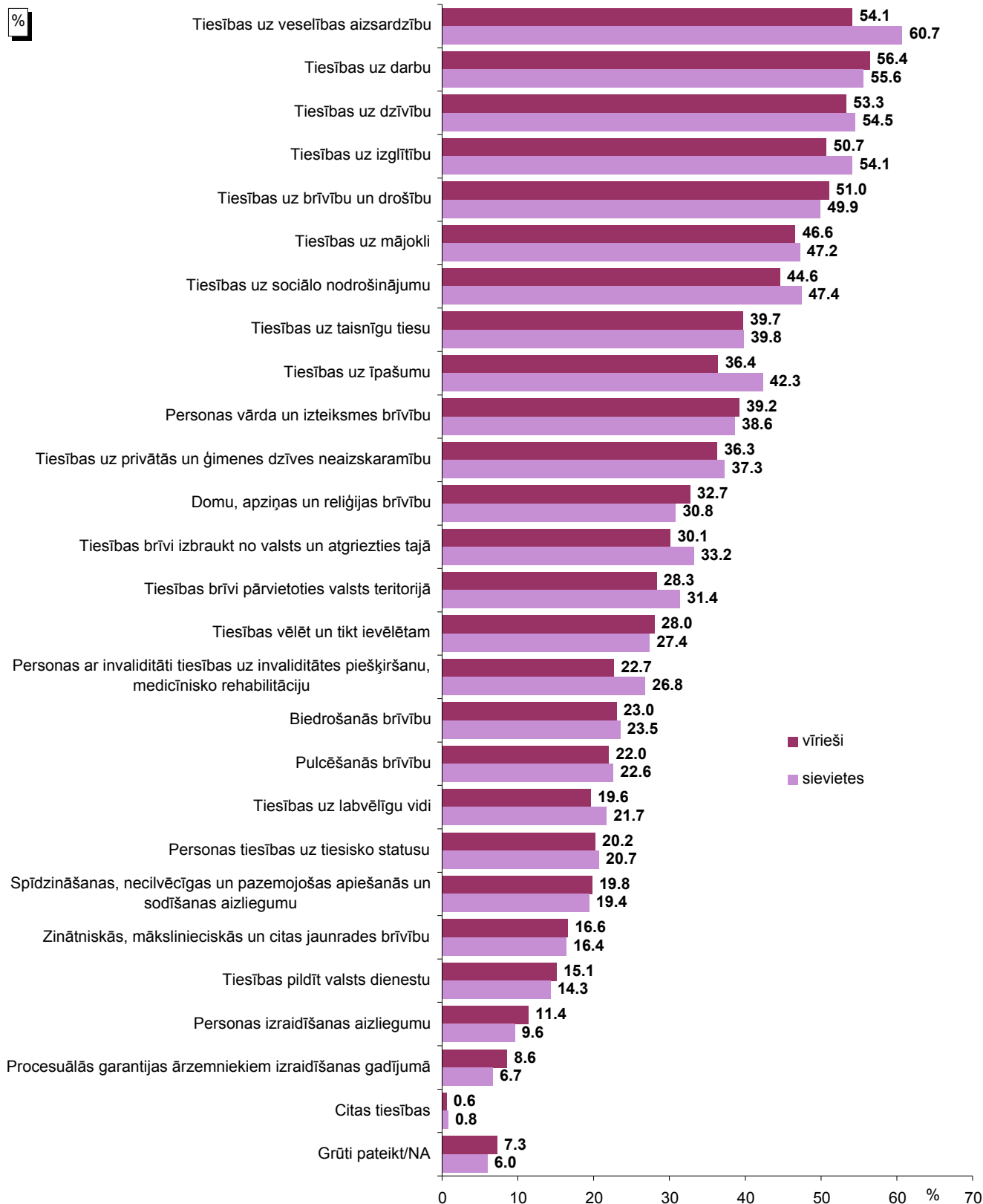
*Tā kā katrs respondents varēja minēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā "Citas tiesības" ietilpst: "tiesības uz vienlīdzību" (minēts 2 reizes); "manas pilsoņa tiesības" (minēts 1 reizi); "tiesības uz cilvēcīgu attieksmi no valsts varas" (minēts 1 reizi); "turēt muti un neko nedarīt, ja valdība pieņem nepopulārus lēmumus" (minēts 1 reizi); "uz atpūtu" (minēts 1 reizi); "uz cilvēka cieņas pilnu dzīvi" (minēts 1 reizi); "viss, kas ir uzrakstīts Satversmē" (minēts 1 reizi).

Pētījums: Cilvēktiesību un veselības aprūpes problemātika

"Kas, Jūsaprāt, ir cilvēktiesības? Lūdzu, miniet piemērus! Tātad cilvēktiesības ir tiesības uz ..."

Atbildes atkarībā no dzimuma

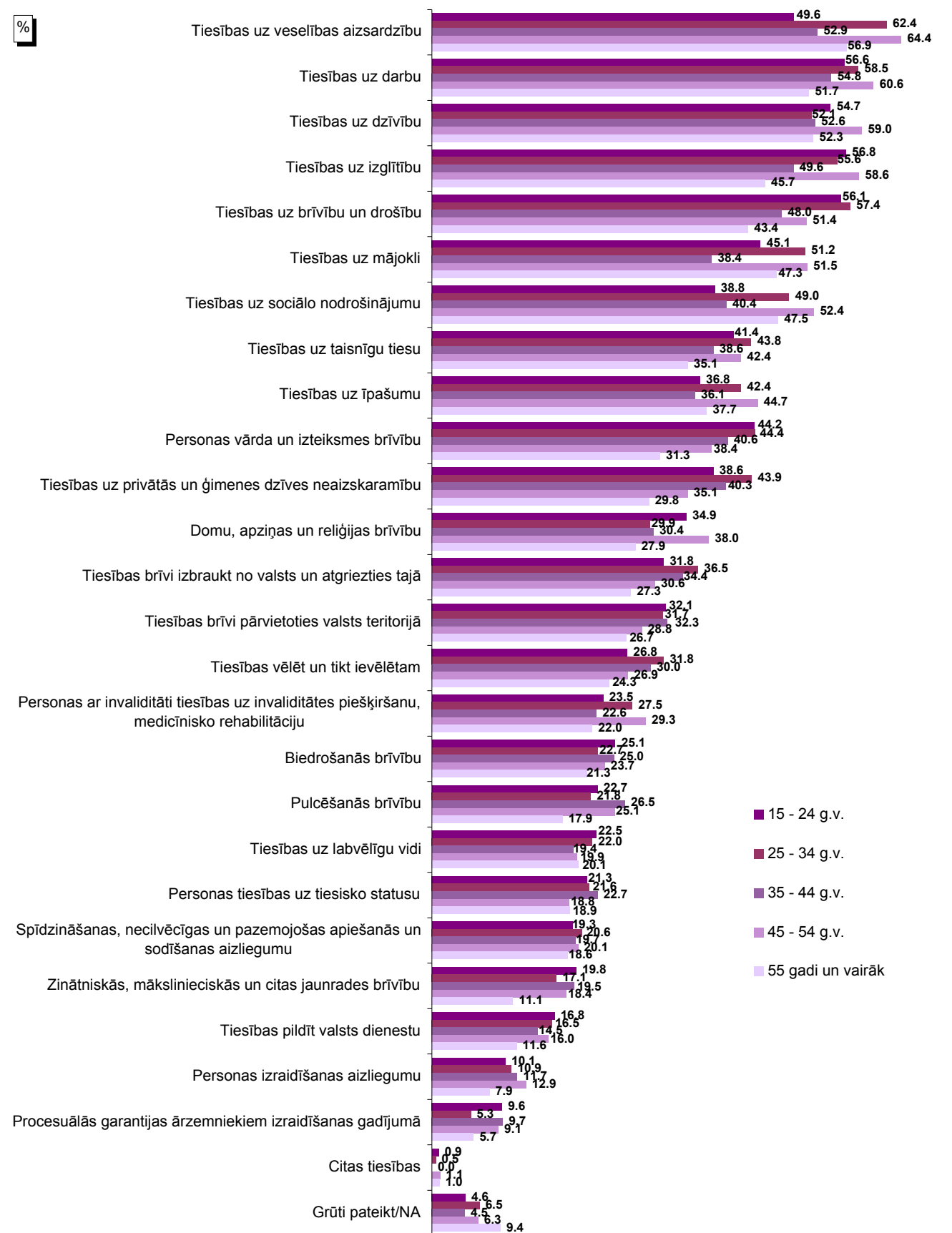
Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko profilu 5.lpp

*Tā kā katrs respondents varēja minēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

Pētījums: Cilvēktiesību un veselības aprūpes problemātika

"Kas, Jūsaprāt, ir cilvēktiesības? Lūdzu, miniet piemērus! Tātad cilvēktiesības ir tiesības uz ..."

Atbildes atkarībā no vecuma

Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko profilu 5.lpp

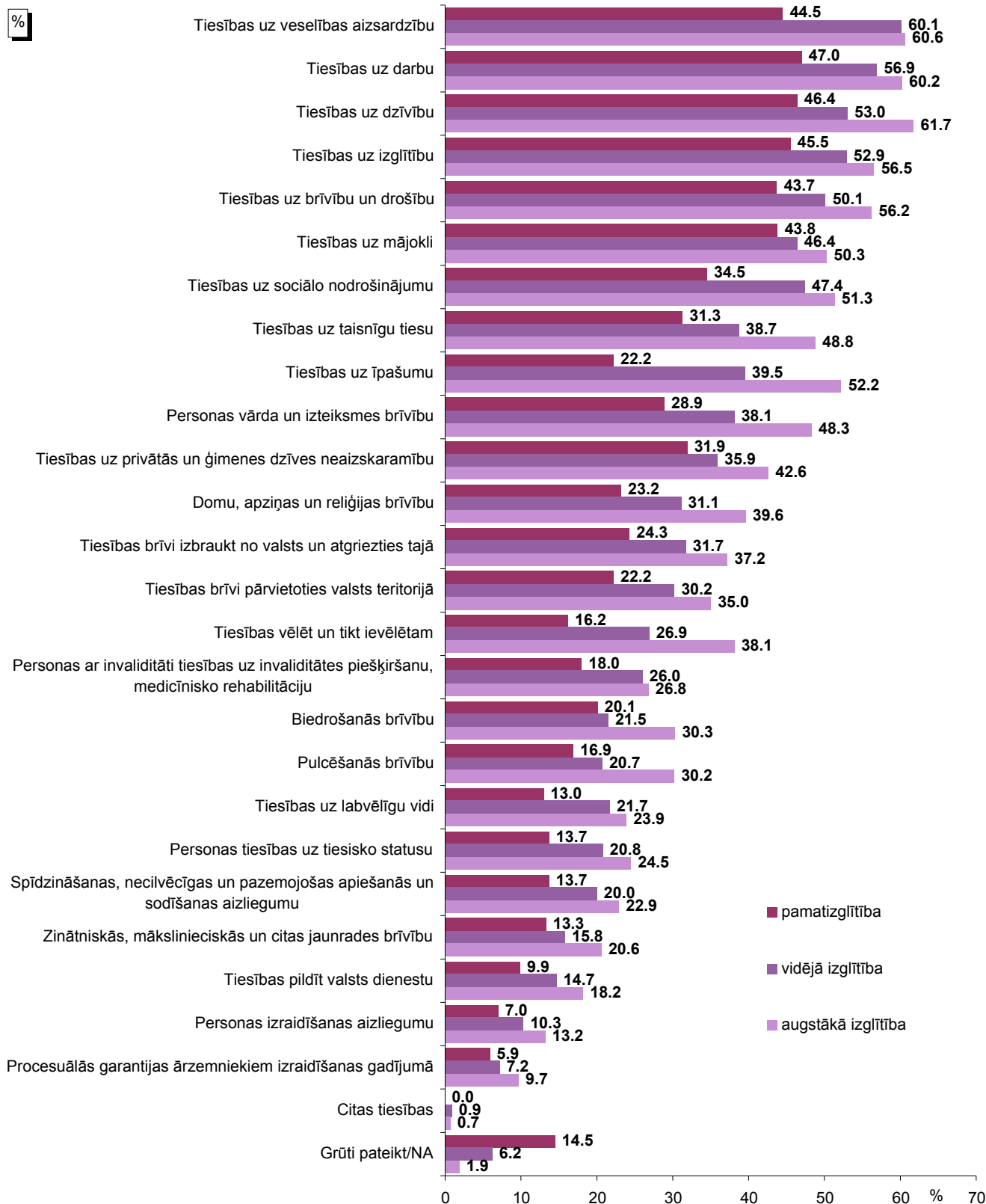
*Tā kā katrs respondents varēja minēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

Pētījums: Cilvēktiesību un veselības aprūpes problemātika

"Kas, Jūsuprāt, ir cilvēktiesības? Lūdzu, miniet piemērus! Tātad cilvēktiesības ir tiesības uz ..."

Atbildes atkarībā no izglītības līmeņa

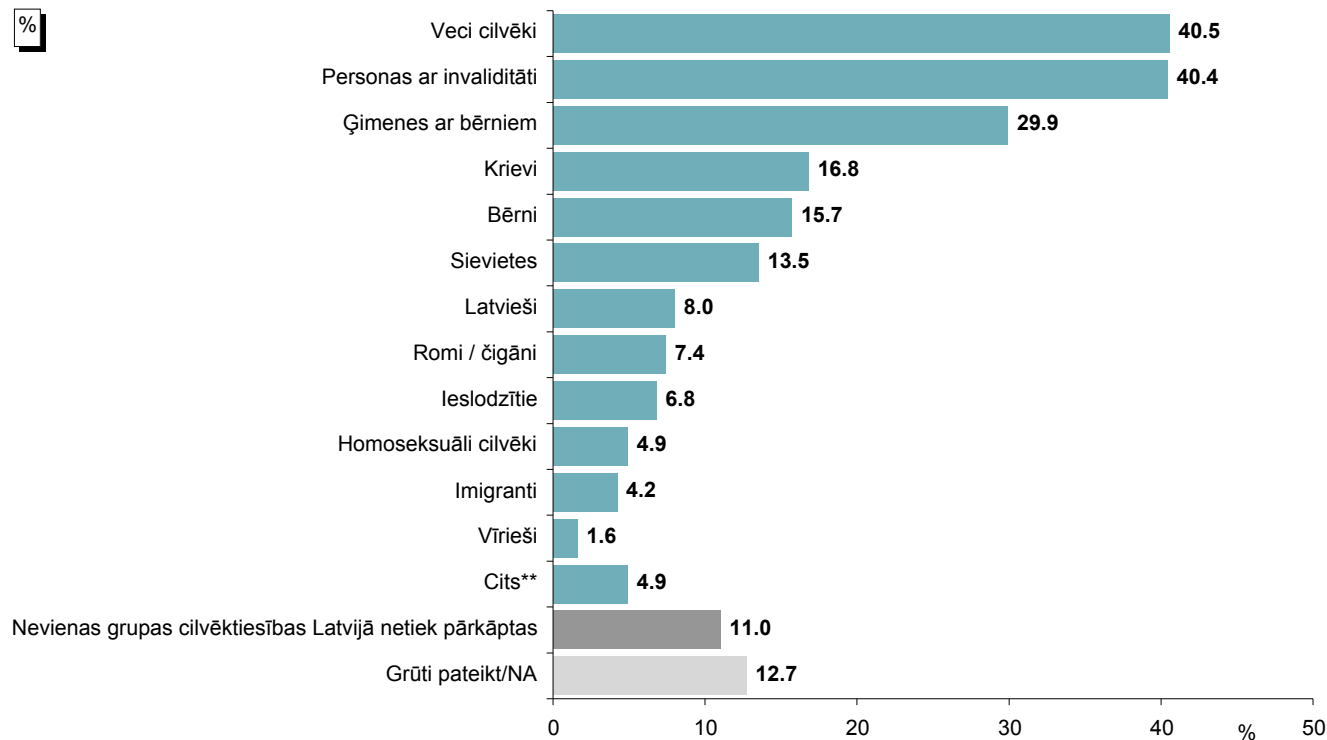

Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko profilu 5.lpp

*Tā kā katrs respondents varēja minēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

3.2. Uzskati par diskriminētām sabiedrības grupām

"Kuru sabiedrības grupu cilvēktiesības, Jūsaprāt, Latvijā biežāk tiek pārkāptas?"

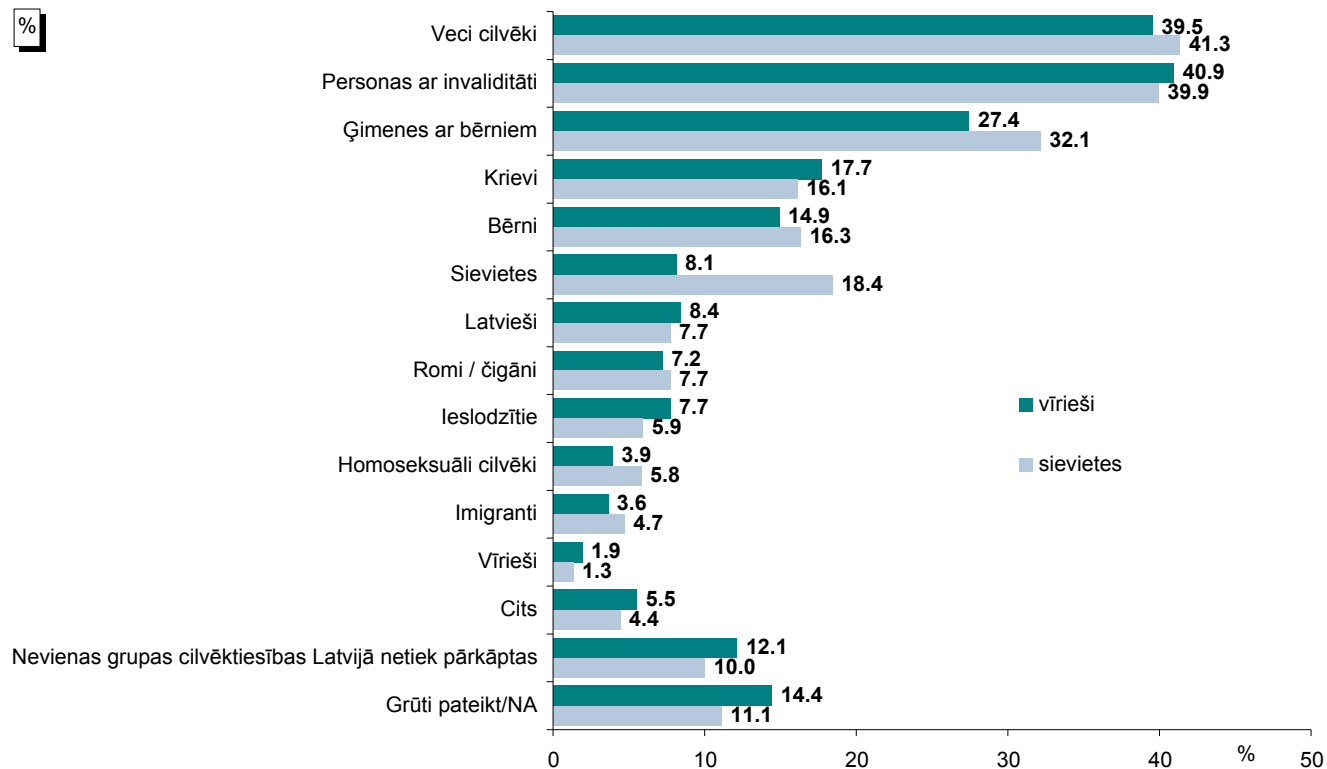

Bāze: visi respondenti, n=1053

*Tā kā katrs respondents varēja minēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā "Cits" ietilpst: "nepilsoņu" (minēts 15 reizes); "maznodrošināto, trūcīgo" (minēts 13 reizes); "bezdarbnieku" (minēts 7 reizes); "mazākumtautību" (minēts 4 reizes); "pensionāru" (minēts 4 reizes); "strādājošo" (minēts 3 reizes); "autovadītāju tiesības" (minēts 1 reizi); "bēmu" (minēts 1 reizi); "bezpajumtnieku" (minēts 1 reizi); "cilvēku pēc 50 gadiem" (minēts 1 reizi); "jauniešu" (minēts 1 reizi); "latgaliešu" (minēts 1 reizi); "to, kuri saņem minimālo algu" (minēts 1 reizi); "vienkāršo cilvēku" (minēts 1 reizi); "vientuļo māšu" (minēts 1 reizi).

Atbildes atkarībā no dzimuma

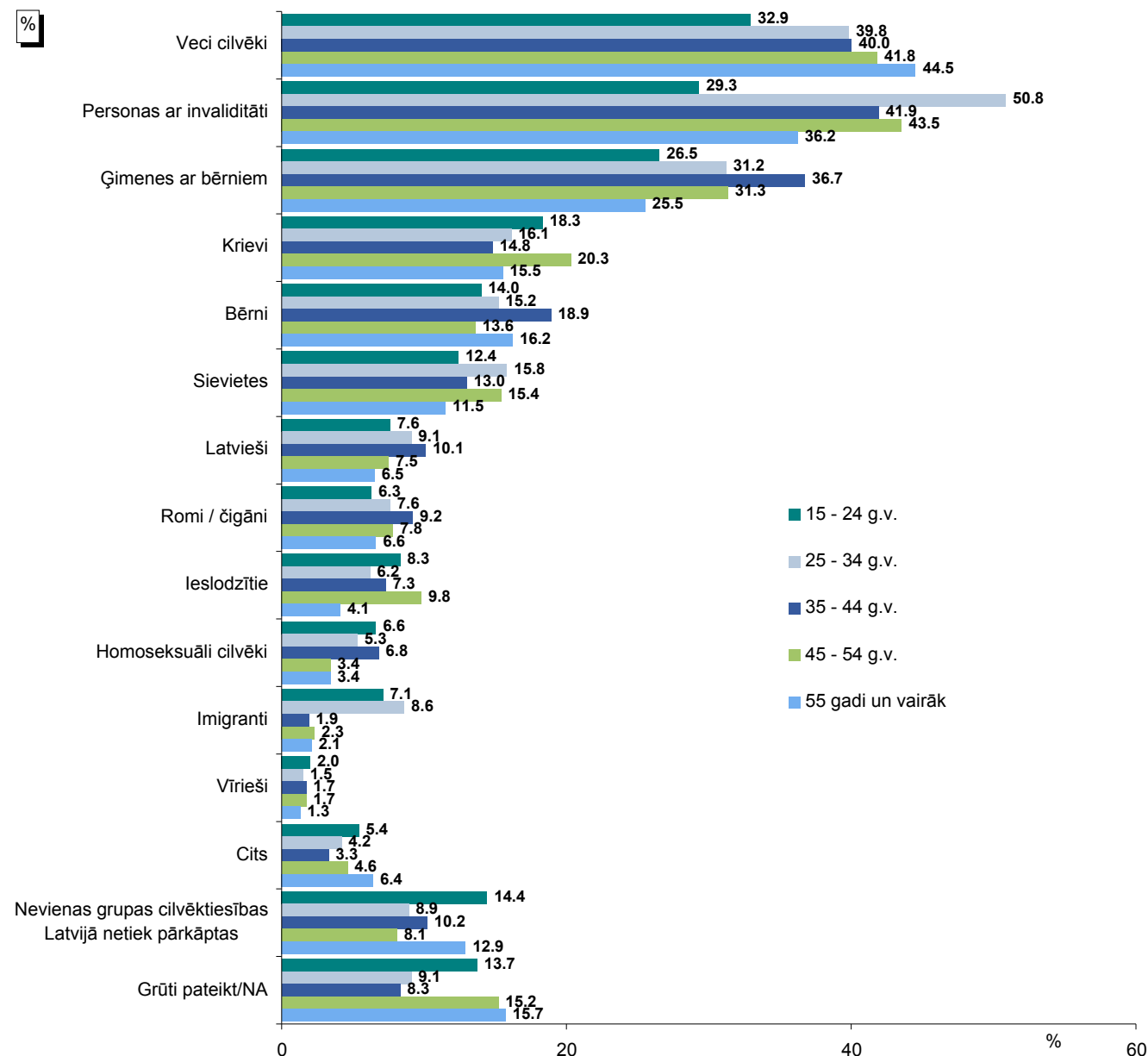
Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko profilu 5.lpp

*Tā kā katrs respondents varēja minēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

Pētījums: Cilvēktiesību un veselības aprūpes problemātika

"Kuru sabiedrības grupu cilvēktiesības, Jūsaprāt, Latvijā biežāk tiek pārkāptas?"

Atbildes atkarībā no vecuma

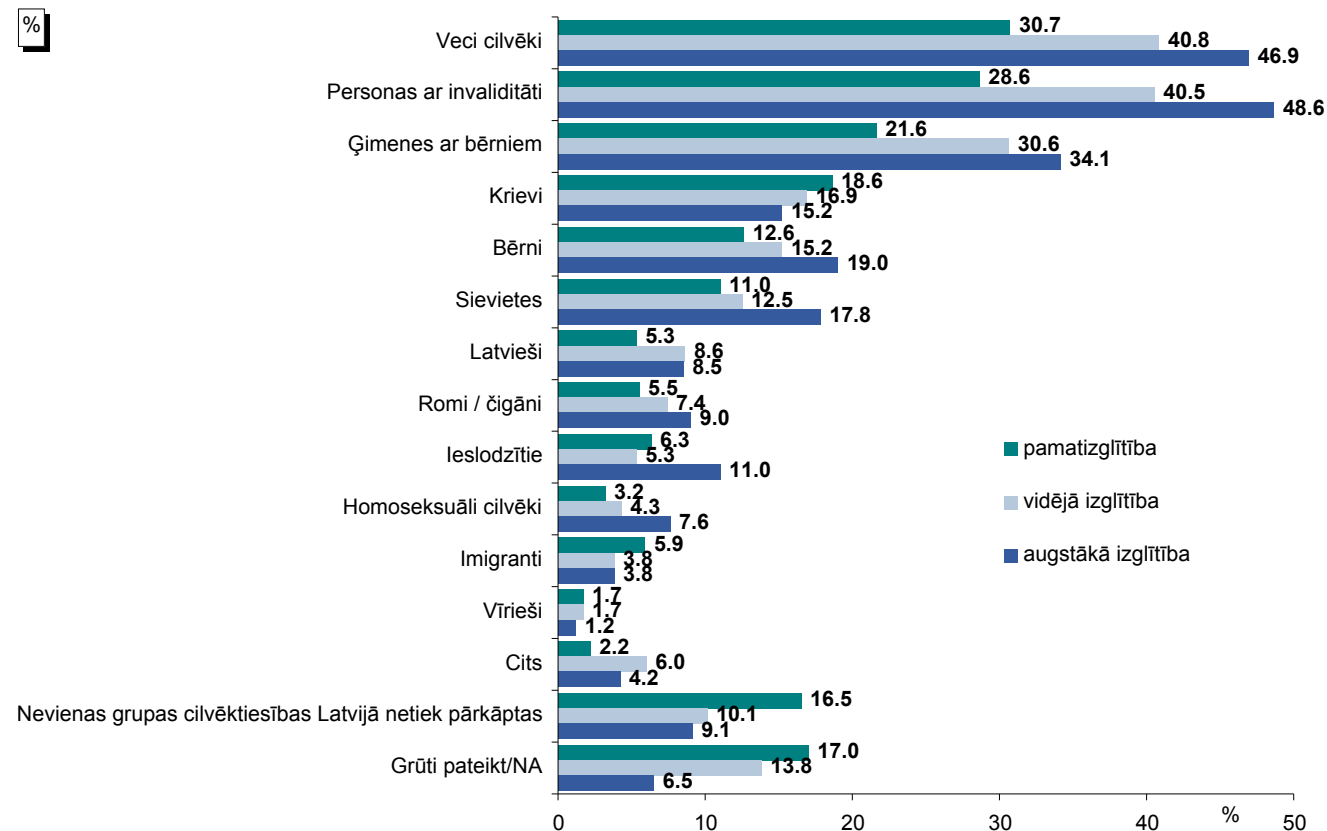
Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko profilu 5.lpp

*Tā kā katrs respondents varēja minēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

Pētījums: Cilvēktiesību un veselības aprūpes problemātika

"Kuru sabiedrības grupu cilvēktiesības, Jūsaprāt, Latvijā biežāk tiek pārkāptas?"

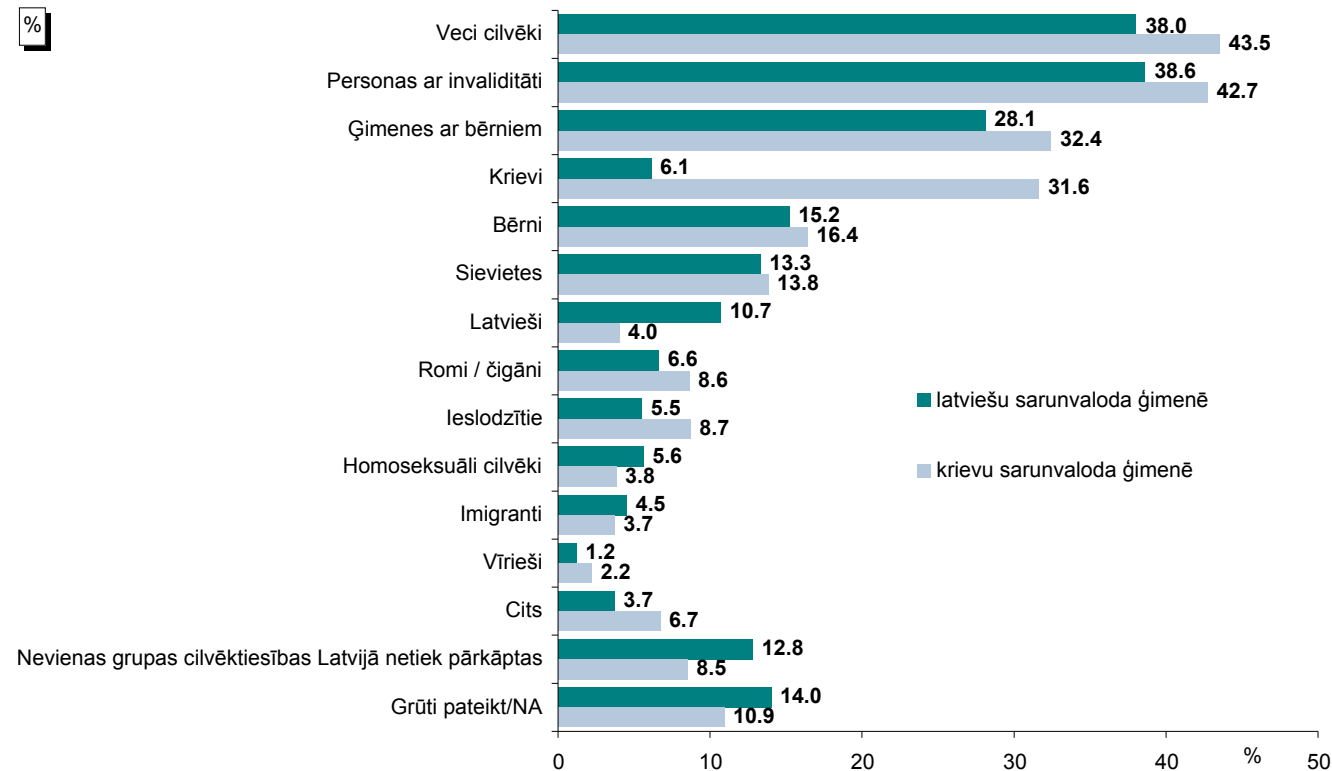
Atbildes atkarībā no izglītības līmeņa

Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko profilu 5.lpp

*Tā kā katrs respondents varēja minēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

Atbildes atkarībā no sarunvalodas ģimenē

Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko profilu 5.lpp

*Tā kā katrs respondents varēja minēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

Aptaujā izmantotā anketa

Pētījums: Cilvēktiesību un veselības aprūpes problemātika

F1. Vai pēdējo 2 gadu laikā Jūs vai kāds no Jūsu ģimenes locekļiem, kas dzīvo kopā ar Jums, ir saņēmis neatliekamās medicīniskās palīdzības brigādes pakalpojumu? (Atzīmēt visas atbilstošās atbildes!)

Jā pats/pati	1	Pāriet pie F2
Kāds ģimenes loceklis	2	
Pēdējo divu gadu laikā nav saņēmis/-usi	3	Pāriet pie T1
Grūti pateikt/NA	8	

F2. Vai par neatliekamās medicīniskās palīdzības brigādes sniegtiem pakalpojumiem bija jāmaksā?

Nē, par šiem pakalpojumiem nav bijis jāmaksā	1
Jā, bija jāmaksā par nepamatotu neatliekamās medicīniskās palīdzības izsaukumu	2
Jā, bija jāmaksā par neatliekamās medicīniskās palīdzības brigādes sniegto palīdzību	3
Jā, bija jāmaksā par ko citu (<i>norādiet, par ko!</i>).....	4
Grūti pateikt/NA	8

F3. Ja pacients tika aizvests uz slimnīcu ar neatliekamās medicīniskās palīdzības mašīnu, vai, atstājot slimnīcu (uzņemšanas nodaļu), tika prasīta samaksa par uzņemšanas nodaļā sniegtajiem veselības aprūpes pakalpojumiem?

Pacients netika aizvests uz slimnīcu	1	Pāriet pie T1
Pacients tika aizvests uz slimnīcu, bet samaksa par pakalpojumiem uzņemšanas nodaļā netika prasīta	2	
Pacients tika aizvests uz slimnīcu, un tika prasīta samaksa par pakalpojumiem uzņemšanas nodaļā	3	Pāriet pie F4
Grūti pateikt/NA	8	Pāriet pie T1

PIEZĪME INTERVĒTĀJAM: šeit un turpmākajos jautājumos, ja pacients uz slimnīcu ticis nogādāts vairākkārt un samaksa uzņemšanas nodaļā prasīta vairākkārt, lūdziet atbildēt par pēdējo reizi, kad tika prasīta samaksa!

F4. Sakiet, lūdzu, par kādiem veselības aprūpes pakalpojumiem, kas tika sniegti uzņemšanas nodaļā, tika prasīta samaksa? (Atzīmēt visas piemērotās atbildes!)

Par transportēšanu	1
Par veiktajām analīzēm	2
Par veiktajiem diagnostiskajiem izmeklējumiem (ultrasonogrāfiju, magnētisko rezonansi u.tml.)	3
Par ārstu – speciālistu konsultācijām	4
Par kādu citu pakalpojumu (<i>norādiet, kādu!</i>).....	5
Grūti pateikt/NA	8

F5. Sakiet, lūdzu, cik liela naudas summa bija jāmaksā par uzņemšanas nodaļā sniegtajiem veselības aprūpes pakalpojumiem?

Līdz 10 latiem	1
No 10- 20 latiem	2
Vairāk nekā 20 lati	3
Grūti pateikt/NA	8

Uz nākamo jautājumu atbild visi respondenti!

T1. Sakiet, lūdzu, kas, Jūsaprāt, ietilpst valsts apmaksātajos veselības aprūpes pakalpojumos? (Atzīmēt visas piemērotās atbildes!)

Neatliekamās medicīniskās palīdzības brigādes pakalpojumi	1
Neatliekamā medicīniskā palīdzība stacionārā (uzņemšanas nodaļā)	2
Medicīniskā palīdzība atbrīvotajām kategorijām (piemēram, bērniem, 1.grupas invalīdiem, trūcīgām personām u.c.)	3
Cits variants (<i>norādiet, kas!</i>).....	4
Grūti pateikt/NA	8

Pētījums: Cilvēktiesību un veselības aprūpes problemātika

T2. Sakiet, lūdzu, vai Jūsu ģimenē (t.i., Jūs vai kāds no ģimenes locekļiem, kas dzīvo kopā ar Jums) ir vai pēdējo 2 gadu laikā ir bijuši cilvēki*, kas pieder kādai no grupām, kam pienākas bezmaksas medicīnas pakalpojumi – t.i., saskaņā ar normatīvajiem aktiem šos pakalpojumus pilnībā apmaksā valsts? (Izsniegt kartīti T2!) Ja jā, lūdzu, norādiet, kurām grupām piederoši cilvēki ir Jūsu ģimenē! (Atzīmēt visas piemērotās atbildes!) Ja nav (8), pāriet pie jautājuma V1
*PIEZĪME INTERVĒTĀJAM: piemēram, šobrīd bērnam ir vairāk par 18 gadiem, bet pēdējo 2 gadu laikā viņš bija šajā vecumā

T3. Sakiet, lūdzu, vai pēdējo 2 gadu laikā Jūsu ģimenes locekļiem, kas pieder šīm grupām, ir bijusi nepieciešamība pēc medicīniskajiem pakalpojumiem? Ja jā, lūdzu, norādiet, kurām grupām piederīgajām personām? (Atzīmēt visas piemērotās atbildes!) Ja šādas situācijas nav bijis, pāriet pie jautājuma V1

T4. Sakiet, lūdzu, vai šie Jūsu ģimenes locekļi saņēma pienākošos pakalpojumus bez maksas vai arī ar to radās problēmas. Ja jā, tad kādas? (Izsniegt kartīti T4! Visas piemērotās atbildes!)

T5. Sakiet, lūdzu, vai gadījumā, ja bezmaksas pakalpojumu nebija iespējams saņemt iepriekš norādīto problēmu dēļ, kāds bija risinājums? (Izsniegt kartīti T5! Visas piemērotās atbildes!)

	T2	T3	T4						T5						
			Problēmas neradās	Bija jāgaida uz pakalpojumu vairāk kā mēnesis	Netika piedāvāts valsts apmaksāts veselības aprūpes pakalpojums	Tika sniegta maksas pakalpojums, par samaksas nepieciešamību informējot pēc tā saņemšanas	Šāds veselības aprūpes pakalpojums (izmeklējums, operācija) Latvijā vispār netiek piedāvāts	Cita problēma	Grūti pateikt/NA	Gaidīja līdz noteiktajam termiņam	Pakalpojums netika saņemts	Pakalpojums saņemts, apmaksājot no personīgajiem līdzekļiem	Pakalpojums saņemts, piesaistot trešo personu līdzekļus (draugi, sabiedrība, kredītiestādes, nodrošinātāji u.c.)	Cits risinājums	Grūti pateikt/NA
Bērni vecumā līdz 18 gadiem	1	1	1	2	3	4	5	6	8	1	2	3	4	5	8
Personas, kam piešķirts trūcīgā statuss	2	2	1	2	3	4	5	6	8	1	2	3	4	5	8
Personas, kuras saņem paliatīvo veselības aprūpi	3	3	1	2	3	4	5	6	8	1	2	3	4	5	8
I grupas invalīdi	4	4	1	2	3	4	5	6	8	1	2	3	4	5	8
Politiski represētās personas, Nacionālās pretošanās kustības dalībnieki un Černobiļas atomelektrostacijas avārijas seku likvidācijā cietušās personas	5	5	1	2	3	4	5	6	8	1	2	3	4	5	8
Psihiski slimas personas, saņemot psihiatrisko ārstēšanu	6	6	1	2	3	4	5	6	8	1	2	3	4	5	8
Cita grupa, kam pienākas bezmaksas veselības aprūpes pakalpojums (norādīt, kāda!).....	7	7	1	2	3	4	5	6	8	1	2	3	4	5	8
Ģimenē nav personu, kam pienākas bezmaksas veselības pakalpojumi	8														
Šādas situācijas nav bijis		8													
Grūti pateikt/NA	98	98													

Pētījums: Cilvēktiesību un veselības aprūpes problemātika

V1. Ar ko, Jūsaprāt, nodarbojas Latvijas Republikas Tiesībsarga birojs?

(Neteikt priekšā, bet ļaut, lai respondents atbild, un atzīmēt atbilstošos atbilžu variantus! Iespējamās vairākas atbildes!)

Veicina privātpersonas cilvēktiesību aizsardzību	1	<i>Pāriet pie V2</i>
Sekmē vienlīdzīgas attieksmes ievērošanu un diskriminācijas novēršanu	2	
Izvērtē un veicina labas pārvaldības principa ievērošanu valsts pārvaldē	3	
Atklāj trūkumus tiesību aktos un to piemērošanā cilvēktiesību un labas pārvaldības jautājumos un veicina šo trūkumu novēršanu	4	
Sekmē sabiedrības informētību un izpratni par cilvēktiesībām, šo tiesību aizsardzības mehānismiem un tiesībsarga darbu	5	
Cits <i>(ierakstīt!)</i>	6	
Nezinu, ar ko nodarbojas LR Tiesībsarga birojs	7	
Nezinu šādu iestādi	8	<i>Pāriet pie V5</i>
Grūti pateikt/NA	98	<i>Pāriet pie V2</i>

V2. Kā, Jūsaprāt, pēdējā pusotra gada laikā ir mainījusies Latvijas Republikas Tiesībsarga biroja darbība? LR Tiesībsarga biroja darbība, Jūsaprāt, ir ...

Būtiski uzlabojusies	1
Nedaudz uzlabojusies	2
Palikusi nemainīga	3
Nedaudz pasliktinājusies	4
Būtiski pasliktinājusies	5
Grūti pateikt/NA	8

V3. Kā Jūs vērtējat Latvijas Republikas tiesībsarga Jura Jansona līdzšinējo darbību tiesībsarga amatā?

Ļoti pozitīvi	1
Drīzāk pozitīvi	2
Drīzāk negatīvi	3
Ļoti negatīvi	4
Nezinu šādu cilvēku	5
Grūti pateikt/NA	8

V4. Kas, Jūsaprāt, būtu uzlabojams Latvijas Republikas Tiesībsarga biroja darbā? Kādi ir Jūsu ieteikumi Tiesībsarga biroja darbības uzlabošanā? *(Ierakstīt!)*

Nav ieteikumu/grūti pateikt   9801

Pētījums: Cilvēktiesību un veselības aprūpes problemātika

V5. Kas, Jūsaprāt, ir cilvēktiesības? Lūdzu, miniet piemērus! (Neteikt priekšā, bet ļaut, lai respondents atbild, un atzīmēt atbilstošos atbilžu variantus! Iespējamās vairākas atbildes!) Tātad cilvēktiesības ir tiesības uz ...

Tiesības uz dzīvību	1
Spīdzināšanas, necilvēcīgas un pazemojošas apiešanās un sodīšanas aizliegumu	2
Tiesības uz brīvību un drošību	3
Tiesības uz taisnīgu tiesu	4
Tiesības uz privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību	5
Tiesības brīvi pārvietoties valsts teritorijā	6
Tiesības brīvi izbraukt no valsts un atgriezties tajā	7
Personas tiesības uz tiesisko statusu	8
Domu, apziņas un reliģijas brīvību	9
Personas vārda un izteiksmes brīvību	10
Biedrošanās brīvību	11
Pulcēšanās brīvību	12
Tiesības vēlē un tikt ievēlētam	13
Tiesības pildīt valsts dienestu	14
Personas izraidīšanas aizliegumu	15
Procesuālās garantijas ārzemniekiem izraidīšanas gadījumā	16
Tiesības uz darbu	17
Tiesības uz īpašumu	18
Tiesības uz sociālo nodrošinājumu	19
Tiesības uz mājokli	20
Tiesības uz veselības aizsardzību	21
Personas ar invaliditāti tiesības uz invaliditātes piešķiršanu, medicīnisko rehabilitāciju	22
Tiesības uz izglītību	23
Zinātniskās, mākslinieciskās un citas jaunrades brīvību	24
Tiesības uz labvēlīgu vidi	25
Citas tiesības (<i>ierakstīt!</i>).....	26
Grūti pateikt/NA	98

V6. Kuru sabiedrības grupu cilvēktiesības, Jūsaprāt, Latvijā biežāk tiek pārkāptas?

(Neteikt priekšā, bet ļaut, lai respondents atbild, un atzīmēt atbilstošos atbilžu variantus! Iespējamās vairākas atbildes!)

Latvieši	1
Krievi	2
Vīrieši	3
Sievietes	4
Ģimenes ar bērniem	5
Bērni	6
Personas ar invaliditāti	7
Veci cilvēki	8
Romi / čigāni	9
Ieslodzītie	10
Homoseksuāli cilvēki	11
Imigranti	12
Cits (<i>ierakstīt!</i>).....	13
Nevienas grupas cilvēktiesības Latvijā netiek pārkāptas	14
Grūti pateikt/NA	98

SKDS

sabiedriskās domas pētījumu centrs

Baznīcas iela 32-2, Rīga, Latvija, LV-1010

Tālr.: 67 312 876, fakss: 67 312 874

E-mail: skds@skds.lv

www.skds.lv